

**GLASILO
SZDL
LJUBLJANA-
BEŽIGRAD**

ZBOR LETO VI. ŠTEV. 2 MAREC 66 CENA 40 par (40 st. din) OBČANOV

Reelekcija KONGRES SZDL

je uspela,
pa tudi ne

O ponovnih volitvah direktorjev v bežigrajskih podjetjih poročamo na strani 4.

STANOVANJA ZA BORCE NOB

Lani začeta gradnja stanovanjskega bloka v Črtomirovi ulici za člane ZZB bo letos vseljiva.

Organizacija Zveze borcev je hkrati lani tudi dokončno zaključila listo borcev, ki še pridejo v poštev za nova stanovanja. Občinska skupščina na pa je letos za gradnjo oziroma nakup novih stanovanj borcem zagotovila 70 milijonov dinarjev, ker so bili vsi drugi finančni viri bolj ali manj nezanesljivi. Novih dodatnih kreditov v ta namen banka zaenkrat ne daje.

Za teh 70 milijonov bo ZZB najkasneje do naslednje spomladi kupilo odgovarjajoče število stanovanj, kakršna pač potrebuje. Izključno politiko razdeljevanja tega denarja vodi ZZB, medtem ko je občinska skupščina denar je zagotovila.

Odlikovanja

Ob 20-letnici osvoboditve je predsednik republike Tito odlikoval večje število državljanov, zaslužnih družbeno-političnih delavcev. Za Bežigradom je dobilo odlikovanja 57 oseb. Predlagale so jih družbeno-politične organizacije, podjetja, šole in krajevne skupnosti.

Odlikovani so bili:

Red republike s srebrnim vencem:
Jože Gorjanc in Andrej Kumar-Marko.
Red zasluge za narod s srebrnimi žarki:
Pepca Oprešnik in Milena Sušnik.

Red dela z zlatim vencem:
Zvonimir Dintinjana, Stane Dolanc, Stane Koman in Ivan Vinkler.

Red zasluge za narod s srebrno zvezdo:
Ančka Cerin, Stane Derganc, Tatjana Lekič, Dušan Mazgon, Ivan Ocvirk, Janez Pavčič, Jože Perovič, Emil Rus, Marija Simončič, Vinko Vrbec in Valentin Zavrl.

Red dela s srebrnim vencem:

Radovan Andrejčič, Lojze Bavdaž, Miroslav Berginc, Venčeslav Bizjak, Alojz Čižman, Ivan Dodič, Ivan Goltnik, Vida Gorjup, Ivan Grojdek, Rastislav Iskra, Ljudmil Kalin, Metod Kocjančič, Dragomir Kunaver, Adolf Lunaček, Henrika Neplužan, Ivo Poznik, Franc Rakar, Franc Selevšek, Štefka Štemberger, Martin Tesovnik in Stane Zura.

Medalja zasluge za narod:

Marija Bogataj, Jožica Čarman, Zvonko Doblšek, Jože Jelinčič, Jože Korošec, Roman Novelli in Marija Plevnik.

Medalja dela:

Milič Djenadič, Anica Gazme, Franc Juha, Anton Križan, Francka Logar, Viktor Mohar, Anton Pečnik, Olga Purkart, Janez Svolfšak in Vili Tomažič.

SZDL

Na Gospodarskem razstavišču se bo 5. aprila začel VI. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Občinska konferenca SZDL za Bežigradom je izvolila za kongres naslednje delegate: Tilko Blaha, Staneta Dolanca, Staneta Feleta, Milana Grada, Boža Kovača, Pavla Lešnjaka, Miro Mihelič, Katjo Ocepek, inž. Nado Puppis, Janeza Riglerja in Ivana Vinklerja.

● Odgovore na vprašanja volivcev prinašamo na 6. strani

Koliko nas je?

V začetku marca je imela bežigrajska občina 38.431 prebivalcev. Sem niso všteti začasno prijavljeni (sezonski delavci, študentje itd.) Od poletja lani se je za Bežigradom naselilo 1200 novih prebivalcev.

Konferenca bežigrajskih komunistov

Rešitve tudi ZA JUTRI

Bežigrajski komunisti, ki se bodo 2. aprila zbrali na konferenci v festivalni dvorani, se bodo pogovorili predvsem o dosedanjih prizadevanjih komunistov za uveljavitev novih pogojev gospodarjenja in sploh življenja, ki so nastopili z gospodarsko reformo. — Prav zaradi tega smo konferenco tudi sklicali, je dejal sekretar občinskega komiteja ZK Janez Železnik, saj bo redna konferenca ZK šele prihodnje leto. Letošnje konferenca pa tudi ne bi mogli imenovati »izredne«, saj ne gre za nikakršen izreden sklic, ampak za določitev nekaterih najvažnejših nalog komunistov letos.

Na konferenci bodo občinski komiteji izpopolnili s petimi novimi člani, saj so se nekateri člani preselili, ali pa so preobremenjeni z drugim delom.

NADALJ. NA 7. STRANI

Rastejo ljudje in tovarna

O črnuškem podjetju Energoinvest berite na 5. strani

CENE IN DOHODEK

Kaj menijo o tem predsedniki delavskih svetov v Belinki, TOPSU in Opekarni na Črnučah

OBVESTILO BRALCEM!

Morda niste niti pogledali glave našega časopisa in niste opazili, da velja izvod »Zbora občanov« odslej 40 par (40 starih dinarjev). Nič več se ne moremo pohvaliti, da je »Zbor občanov« najcenejši časopis. Seveda pa s tem ni rečeno, da smo se izognili vsem finančnim zankam. Prodajna cena časopisa je precej nižja od ekonomske cene in največ denarja za naš časopis še vedno prispeva občinska skupščina. Računamo pa tudi na pomoč gospodarskih organizacij.

Celoletna naročnina bo znašala odslej 3 dinarje (300 starih dinarjev).

UREDNIŠTVO

SLIKAR z bregov SAVE

Razgovor s Francetom Godcem, ki bi nadvse rad razstavljal svoja platna na Posavju

● Zidovi so postali beli

O »črnih gradnjah« berite na 9. strani

S konference združenja borcev

SPOŠTOVATI tradicije NOB

V četrtek popoldne je bila v festivalni dvorani konferenca Zveze združenj borcev NOV bežigradske občine. V izčrpnih referatih pa so skoraj vsi govorniki med drugim posvetili precej pozornosti tudi posredovanju tradicij NOB mladini.

Del mladine, pretežno srednješolske in visokošolske, obdobju revolucionarnega boja naših narodov ne posveča dovolj pozornosti, ampak išče zgledov prav v tistem, proti čemer so se njihovi očetje borili. Delegati so z nelagodnim občutkom ugotovili, da bodo sedanjo generacijo zamenjali na vodilnih gospodarsko-političnih položajih prav ti mladinci in mladinke.

Sicer pri pionirjih in mlajših mladincih ni opaziti nezainteresiranosti za dogodke polpretekle zgodovine, toda vseeno so delegati hoteli poudariti vsaj generalne vzroke, da je mladina, ki je veljala še pet let nazaj za najboljšo, zašla na kriva pota.

Nekateri so valili krivdo za brezbriznost in posnemanje tujih vzorov ne toliko na osnovne organizacije ZSB NOV, ampak predvsem na tisk, radio in televizijo. Na konferenci so zahtevali, da namesto tretjerazrednega »štunda« sredstva široke propagande vključijo v svoje programe dela z narodnoosvobodilno tematiko. Kljub temu pa je naposled le

prevladalo mnenje, da je nezainteresiranost za NOB med mladino krivda vsakega posameznika in da se bodo morali člani ZSB NOV v naprej bolj zavzemati za propagiranje idej revolucije.

Na konferenci so se bežigradski borci precej časa razgovarjali tudi o stanovanjskih problemih. Medtem ko so v preteklih letih od gospodarskih organizacij, ki zaposlujejo borce z nerešenimi stanovanjskimi problemi, zahtevali, da svojim članom ZSB NOV preskrbijo stanovanja, pa je letos za Bežigradom ostalo še 68 borcev — upokojencev, ki stanujejo v neprimernih stanovanjih. Z dograditvijo v Crtomirovi ulici (ta bi moral biti nared že konec preteklega leta) pa bo do stanovanj prišlo 34 borcev, tako da bo ostalo letos nerešenih še 34 primerov.

Letos je občinska skupščina iz proračuna nakazala precej več denarja za gradnjo stanovanj članov ZSB (lani 20 milijonov, letos 70 milijonov starih dinarjev). Bežigradska občina se je tako pošteno izkazala, saj so druge občine v Ljubljani nakazale daleč nižje zneske, čeprav imajo več nerešenih primerov. Vseeno pa s tem denarjem ne bo mogo-

če zgraditi stanovanj za vse borce, saj so lani veljali povsem drugi kreditni pogoji. Lani so borci brez težav lahko najeli kredite pri občinskem stanovanjskem skladu, letos pa je kreditiranje prevzela banka, ki zahteva precej ostrejšo pogoje. Zato so na konferenci sklenili, naj letošnjih 70 milijonov dinarjev vložijo v banko, da bi ta potem odobrila približno 50 milijonov starih dinarjev kredita.

Ko so govorili o nerešenem stanovanjskem problemu, so negodovali tudi zaradi dodeljevanja lokacij neborcem, ki so na ta ali oni način prišli na prednostno listo. Prav ob tem pa so zahtevali, da člani ZSB NOV javno pokažejo na vse tiste, ki so se zaradi nekaterih ugodnosti vrinili med člane ZSB NOV, čeprav so med vojno presedeli za pečjo. Na konferenci so obsodili tudi ameriško intervencijo v Vietnamu in protestirali proti zastaranju vojnih zločinov.

B. S.

MESTNI ODBOR SZDL

Prejšnji teden je bila prva seja mestnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Ljubljana. Odbor sestavljajo po trije člani vsakega občinskega odbora SZDL ljubljanskih mestnih občin. Iz Bežigrada so bili izvoljeni Božo Kovač, Bojan Štrk in Ivo Bukovec.

Občinski odbori SZDL bodo seveda delali še v naprej. Mestni odbor bo le usklajeval njihovo delo, predvsem pa se bo ukvarjal s problemi, ki so značilni za vse mestno področje. Najvažnejša naloga mestnega odbora pa bo v tem, da bo s sodelovanjem občinskih in krajevnih odborov SZDL v Ljubljani omogočil čim bolj neposreden vpliv občanov pri urejanju skupnih mestnih zadev.

Mestni odbor je že razpravljal o stanovanjski reformi, med prihodnjimi nalogami, ki so si jih zastavili, pa bo priprava mestnega statuta in sodelovanje pri bolj enotnem urejanju financiranja šolstva v Ljubljani.

NESREČA NE POČIVA

Za varnost prometa na Titovi cesti v Stožicah bi morali več storiti

TOKRAT LE ZVITA PLOČEVINA — Na križišču Zupanove ulice in Titove ceste se je pripetilo že precej nesreč.

KRIZISČE TOLSTOJEVE ULICE — Prehod za pešce ni označen.

Je že tako, da ponavadi ukrepamo šele takrat, ko se nesreča že zgodi. To velja tudi za prometne razmere. Na Titovi cesti, ali natančneje, na odseku štajerske magistrale od Lampiča do prodajalne »Kuriva« v Stožicah, se je pripetilo že veliko nesreč, katerih žrtve so bili največkrat pešci. Ne moremo trditi, da smo na tem odseku dovolj storili za varnost prometa. Nedavno tega se je na tem odseku smrtno ponesrečil pešec. Prislunhili smo množični prebivalce, ki se je zbrala na kraju tragičnega dogodka:

Promet na Titovi cesti je zadnja leta izredno narastel, pravijo občani iz Stožic. Močno se je povečalo tudi število prebivalcev na obeh straneh Titove ceste. Prav na križišču Zupanove in Titove ceste je nekakšno središče naselja. Tu je trgovina, mlekar- na, prodajalna zelenjave, bi-

fe, ambulanta in trolejbusni postaji. Vrvež je vsak dan hujši, ljudje pa prečkajo cesto vseh vrst, čeprav je na tem mestu prehod za pešce. Toda prehod je slabo označen, že dolgo časa ga niso prebarvali. Tudi cestna razsvetljava je zelo slaba. Zar- niti tudi po 10 in več dni nihče ne zamenja. (Tudi ob zadnji nesreči je bila cesta v temi.) Zvečer vozijo nekateri avtomobili s slepečimi žarometi in povzročajo še večjo zmedo. Hitrost vožnje je sicer še od mesta sem omeje- na na največ 60 km na uro, toda »dirkačev«, ki daleč pre- koračijo to hitrost, je mnogo preveč.

Občanji menijo, da bi morali omejiti hitrost vožnje na 40 km, če bi hoteli doseči, da bodo avtomobilisti poleg vo- zili 60 km na uro. Dovolj vidno bi morali označiti pre- hod za pešce in postaviti semafor z utripajočo lučjo. Iz- boljšati bi morali tudi cestno razsvetljava, trolejbusni po- staji pa prestaviti tako, da ne bi bili druga nasproti dru- ge. Če stojita trolejbusa na vsaki strani ceste, je za dru- ga vozila polovico manj pro- stora in možnosti za nesreče je še več.

Nič manj nevarno kot v Stožicah je tudi križišče Tol- stojeve in Titove ceste. Tam prečkajo cesto prebivalci So- seske 6 in številni delavci, zaposleni v tovarnah ob Tol- stojevi ulici (Tovarna kovin- ske galanterije, Modna obla- čila, Ljubljanske mlekarne).

Posebno zjutraj in ob 14. uri je na cesti velika gneča in vsakokrat je slišati grozeče škripanje zavor. Prehod za pešce na tem delu Titove ce- ste sploh ni označen.

Ne kaže čakati na nesrečo, oziroma v Stožicah — na še več nesreč. Kri na asfaltu je preveč boleča posledica ne- previdnosti. Med vzroke ne- sreč v Stožicah bi večkrat lahko zapisali tudi: slabo označena cesta. To pa se da popraviti.

J. K.

Čedalje več asfaltiranih cest

Čeprav je Bežigrad bolj predmestna občina pa je vse- eno dve tretjini ulic asfaltiranih. Od 200.193 kvadratnih metrov cestišč je 131.692 kva- dratnih metrov pokritih z as- faltom. Makadamskih cest je še 68.501 kv. meter. Asfaltiranih cestišč je bilo leta 1963 komaj 52.840 kvadratnih me-etrov, predlanskim pa 71.192 kvadratnih metrov.

Razgovor z občani

V Stožicah so se odloči- li, da bodo imeli odborniki iz te krajevne skupnosti vsakih štirinajst dni raz- govore z občani. Če bo tre- ba, bodo razgovori tudi vsak teden. Menijo, da so zbori volivcev prereditko- krat, razgovori z odborni- ki pa naj bi še povečali zanimanje občanov za re- ševanje skupnih proble- mov.

Odborniki bodo odgo- varjali občanom na vpra- šanja s pravnega, komu- nalnega, kmetijskega, obrt- niškega in socialnega pod- ročja. Želje in zahteve občanov bodo posredovali upravno-pravnemu oddel- ku občine oziroma občins- ki skupščini.

B. S.

V SPOMIN

Nande Koprivc

22. februarja je umrl Nande Koprivc, družbeno-politični delavec in dolgoletni predsednik bežigradske »Svobode«. Še nekaj dni pred smrtjo je vodil sejo v Smoletovi 16, v hiši, ki mu je bila drugi dom. Zahrbna bolezen je pretrgala njegovo pot.

Nande Koprivc se je mi- mo svojega poklicnega de- la že od rane mladosti udeleževal v naprednih predvojnih organizacijah. Sodeloval je z narodno- osvobodilnim gibanjem. Bil je tudi sekretar kvar- ta Fondovih hiš v Ljublja- ni.

Po osvoboditvi se je z vsemi silami posvetil delu v kulturno-prosvetnih in političnih organizacijah za Bežigradom. Bil je član občinskega sveta kultur- no-prosvetnih organizacij Bežigrada, kot predsednik DPD »Svobode« pa osred- nja osebnost društvenega in družabnega življenja. Skromen, tih, iskren in požrtvovalen, je pomagal vsakomur.

Nande Koprivc je za svoje delo prejel tudi več odlikovanj: red zasluge za narod III. stopnje, red dela III. stopnje, odliko- vanje izvršnega odbora Osvobodilne fronte Slove- nije itd.

Pomagajmo Indiji

Letos je suša hudo prizadela Indijo. Pone- kod so dosegli komaj četrtno normalnega pri- delka. Lakota grozi več kot 20 milijonom otrok. V mednarodni akciji »pomoč Indiji« sodeluje tudi jugoslovanski Rdeči križ.

Organizacija Rdečega križa v naši občini bo skupaj z družbeno-političnimi organizacijami organizirala zbiranje prispevkov za pomoč in- dijskim prebivalcem. Pozivamo občane, da so- delujejo pri tej akciji. Denarne prispevke na- kažite na tekoči račun 505-746-2-75 (Glavni od- bor RK Slovenije, sklad za pomoč Indiji, zbirni centri pa bodo tudi v krajevnih skupnostih, go- spodarskih organizacijah in šolah.

Akcija naj bo resničen dokaz naše solidar- nosti in humanizma.

OBCINSKI ODBOR RK
Ljubljana-Bežigrad

Šola in vajenci

Financiranje strokovnega šolstva je zašlo v slepo ulico. Podjetja sicer še zmeraj oglašajo po dnevnem časopisu, da potrebujejo strokovnjake, toda da bi sama skrbela zanje, jim marsikje poče iti v glavo.

Koliko je resnice v tej trditvi?

Letošnje mladinske konference v naši občini so predvsem opozorile na — reci in piši — 700 nekvalificiranih delavcev do 25. leta starosti, ki se žele izobraziti in si pridobiti kvalifikacijo.

Tudi z vajenci imamo zdaj poseben problem, ker so podjetja zadnji čas razpisala trikrat manj delovnih mest kot lani, čeprav je bilo še predlanskim v vseh naših podjetjih zasedenih komaj 54 odstotkov delovnih mest zanje. Tedaj smo hodili po vajence še na Hrvaško in morča še kam dlje, danes pa se jim otepamo.

Drugo še bolj pereče vprašanje je strokovno šolanje vajencev. Po ukinitvi okraja je financiranje strokovnega šolstva prevzel poseben medobčinski sklad, ki pritiska na občine, naj mu zagotove potrebna sredstva za normalno funkcioniranje strokovnih šol. Občine so se torej še enkrat znašle v vlogi izterjevalca, podjetja pa se argumentirano branijo, češ:

»Strokovne šole nam ne dajejo takšnih kadrov, kakršne potrebujemo. Zakaj naj jih potem financiramo? Razen tega je nivo pouka v teh šolah spričo slabega strokovnega znanja in izkušnj predavateljev padel pod raven osnovnošolskega pouka... in tako dalje.«

Kdo ima prav? In kaj naj bodo strokovne šole, programiranje pouka in učni kader na njih prepuščeni sami sebi? Zakaj smo potem postavili te šole? Zato vendar, da dajejo podjetjem strokovno delovno silo, vsak dan boljše, ne pa slabšo.

Strokovno šolstvo je torej brez solidne osnove financiranja, brez očeta in matere, skratka prepuščeno samo sebi in dobri volji tistih, ki ga financirajo.

Cas bi bil, da to šolstvo postavimo na trden temelj in mu začrtamo jasno finančno in programsko perspektivo v skladu s potrebami in zahtevami industrije in ne nazadnje sodobne reformirane šole, ker se bomo sicer v bližnji prihodnosti otepali s pomankanjem strokovnega kadra.

Strokovna šola — otrok brez matere

Program šol uskladiti s programi delovnih organizacij

Osnovna mreža strokovnega šolstva ni samo v naši, temveč tudi v drugih občinah, vse bolj prepuščena sama sebi. Medobčinski sklad za financiranje šolstva pa nima pristojnosti, da bi izdelal mrežo strokovnega šolstva, programe posameznih strokovnih šol in podobno. Naloga sklada je pač zgolj in samo, da to šolstvo financira, da sklada je pač dovolj denarja pri posameznih delovnih organizacijah. No, tu pa se že začne križiti in težave. Zbiranje sredstev za sklad strokovnega šolstva so hote ali ne hote morale prevzeti občine, ki se zdaj otepajo s svojimi podjetji — ali bodo plačala svoj delež za to šolstvo ali ne. Zakaj? Kakor hitro se začne govoriti o financiranju strokovnega šolstva, začne delovne organizacije postavljati svoje zahteve in pripombe na račun učnih programov in kvalitete pouka strokovnih šol.

Izmed 78 podjetij v naši občini doslej 33 podjetij še ni podpisalo pogodb o svojem prispevku za te šole. Ob takšnem sistemu nezanesljivega in nestalnega financiranja smo se znašli pred situacijo, ki ni niti najmanj rožnata. Medobčinski sklad je sicer napravil razrez svojih potreb za kritje osnovne dejavnosti strokovnega šolstva in na osnovi določenih kriterijev predlagal prispevek — 1 odstotek od bruto osebnega dohodka delovnih organizacij, namenjenega za šolstvo. Tako znaša po tem kriteriju prispevek naše občine v medobčinski sklad za financiranje strokovnega šolstva 219 milijonov dinarjev, medtem ko sklad od nas zahteva 240 milijonov dinarjev.

Občinska skupščina je sklenila pogodbe z delovnimi organizacijami za njihov prispevek, vendar denar priteka prepočasno. Občinska skupščina je pri financiranju strokovnega šolstva samo posrednik med skladom in šolami, vendar pa na programsko politiko teh šol ne more vplivati. To je po ukinitvi okrajev stvar republike, kjer pa se stvari premikajo prepočasno.

Vse šole od nižjih strokovnih do tehniške srednje šole bodo nujno potrebovale premostitveni kredit.

In kaj pravijo v delovnih organizacijah na financiranje strokovnega šolstva?

Pri enem naših največjih industrijskih podjetij IMP menijo takole:

Strinjamo se, da odrinemo predlagani odstotek za strokovno šolstvo — medobčinskemu skladu — vendar imamo tudi svoje zahteve do teh šol. Raven strokovnega šolstva je iz leta v leto nižja, na nekaterih tovrstnih šolah celo pod ravni osnovnih šol. Strokovne šole so še do nedavna upoštevale želje in potrebe delovnih organizacij, zdaj pa delajo bolj ali manj po svoje. Najti bi morali skupni jezik pri usklajevanju šolskih programov in potreb delovnih organizacij po stro-

kovnjakih. Kako naj bo pouk na teh šolah dober, če namesto izkušenih inženirjev poučujejo mladi monterji? Pred letom ali dvema so strokovne predmete poučevali tehniki, zdaj pa kar monterji. Na šolah bi morali imeti najboljše strokovnjake, ki so sposobni zasledovati tudi tujo sodobno literaturo, sicer ne bomo prišli daleč. Mi potrebujemo povsem določen profil kadrov, ki nam jih strokovna šola s slabimi predavatelji ne more nuditi. Zato pomisljanje ob financiranju naših strokovnih šol.«

IMP ima v naši občini 265 vajencev, ki se šolajo na teh šolah, v ostalih občinah pa še 100. Prispevek podjetja za sklad torej ni majhen. Podjetje prav zato pričakuje, da bo v najkrajšem času prišlo do skupnega jezika med njim in šolo. Zakaj šola ne sme in ne more biti sama sebi namen.

»Šola bi morala vzgajati takšne strokovnjake, kakršne podjetja potrebujejo — sicer lahko zapro svoja vrata.« menijo pri IMP pa tudi v nekaterih drugih delovnih organizacijah.

N. L.

Letovalo bo 750 otrok

Pred kratkim so se sestali člani komisije za letovanja pri občinski skupščini. Pogovorili so se o letošnjih letovanjih otrok, predvsem tistih, ki so zdravstveno ali socialno ogroženi. Občinska skupščina je kot vsa leta doslej, tudi letos namenila precej denarja za letovanja — 9 milijonov dinarjev. Letovanja bodo predvidoma v Žirovnici na Gorenjskem, v Novem gradu in Pre-

manturi v Istri ter na Vranjskem. Letovalo naj bi približno 750 otrok. Po sedanjih kalkulacijah bo penzijska cena približno 1500 dinarjev na dan. Občina bo prispevala polovico tega zneska, ostalo pa starši. Cena glede na podražitev prehrane, prevoz in drugega, ni visoka. Otroci bodo na letovanjih deležni tudi uske in telesne vzgoje.

J. P.

PRECEJ SLABIH OCEN

Občinska skupščina bo razpravljala o šolskih uspehih

Od 4.537 učencev na bežigrayskih osnovnih šolah jih 3.453 ali 76 odst. v prvem polletju ni imelo slabih ocen. Med šolami so precejšnje razlike; na Črnučah je bilo 29 odst. učencev s slabimi ocenami, na Ježici pa 7 odstotkov. Največ negativnih ocen so dobili učenci pri angleščini, potlej pa pri matematiki in slovenščini.

Na vseh šolah so velike razlike med uspehi učencev v nižjih in višjih razredih. Pri razrednem pouku v nižjih razredih ocenjujejo otrokovo osebnost in v celoti zajejo vzgojne in izobraževalne dosežke. Na višji stopnji, pri predmetnem pouku, pa dajejo učitelji prednost predmetu, snovi. Če učitelj pri tem zanemarija metodične zahteve, so težave še večje, zato gre boljše tam, kjer je učitelj dober metodik in strokovnjak.

Vodstva šol menijo, da so slabši uspehi tudi zaradi tega, ker lahko napredujejo tudi učenci s slabo oceno ali tisti, ki so v prejšnjih letih razred celo ponavljali. Ker je učni načrt zelo zahteven, pride do težav tudi tam, kjer skuša učitelj po nepotrebnem razširiti snov in morajo učenci mnogo pisati v zvezke, čeprav imajo učbenice. Ponekod premalo uporabljajo učbenike, premalo pa so storili, da bi se učenci naučili — učiti. Pogosteje bi morali tudi ugotovljati kaj

učenci znajo in še zlasti pogosteje ocenjevati slabe učence.

Solarji mnogokrat dobijo preveč nalog za en dan. Če jih vestno napišejo, jim zmanjka časa za učenje. Sklep učiteljskega zbora osnovne šole Borisa Kidriča v Savskem naselju je bil zato pravičen, ko so sklenili, da se bodo za boljše delo v drugem polletju izognili kampanjskemu izpraševanju in ne bodo obremenjevali učencev z obširnimi domačimi nalogami; uskladili bodo tudi merila pri ocenjevanju in se bolj zavzeli za dodatno pomoč pri pouku.

Največ slabih ocen je pri predmetih, kjer postaja snov iz razreda do razreda vedno bolj zahtevna, učenci pa snovi v prejšnjih razredih niso osvojili. Razlike pa so spet pri šolah. V Dolu je imelo slabo oceno pri angleščini 10 odst. učencev, na osnovni šoli Danile Kumar v Stožicah pa 25 odstotkov.

Za vse slabe učence so šole pripravile dodatno pomoč pri pouku, ki pa seveda ne zaleže, če se učenec sam ne potrudil. V to obliko pouka so vključili tudi vse učence, ki so napredovali s slabo oceno ali pa se jim je zataknilo med letom. Učenci nižjih razredov delajo v manjših skupinah (3 do 5 učencev), v višjih razredih pa so skupine močnejše (8 do 20 učencev).

Dodatne pomoči je deležno 2.061 učencev. Od teh jih je 1.257 ali 61 odst. popravilo slabo oceno. Pri dodatni pomoči so bolj uspele tiste šole,

Načrti za Gmajno

Svet za urbanizem je na zadnji seji razpravljal o izdelavi urbanistične dokumentacije za predel Gmajna na Črnučah ter za stanovanjsko naselje pri tovarni »Elma«, Projektivni atelje iz Ljubljane je predložil pogodbi za izdelavo urbanistične dokumentacije, vendar sta bili pomanjkljivi in bodo o tem razpravljali na prihodnji seji.

Lokacija

za plinske naprave

Tovarna dušika Ruše bo zgradila na Črnučah, jugovzhodno od asfaltna baze, nove disous plinske naprave. Zastopnik urbanističnega zavoda je poudaril, da lokacija ni v nasprotju z javnimi interesi. Dokumentacijo bodo izdelali po posvetovanjih z urbanističnim in sanitarnim inšpektorjem Slovenije ter z upravo za notranje zadeve Ljubljane.

Rok je potekel

Na zadnji seji občinske skupščine so odborniki poslušali poročilo komisije za pregled statutov delovnih organizacij. Podjetja so morala do 31. decembra lani uskladiti svoje statute z določili novega temeljnega zakona o podjetjih. Od 122 delovnih organizacij za Bežigradom še 62 delovnih organizacij ni predložilo svojih statutov, da bi jih obravnavala občinska skupščina. Če tega ne storijo, ima občinska skupščina celo možnost, da razpusti njihove organe upravljanja. Kaže, da v delovnih organizacijah ne skrbijo preveč za svoje temeljne listine.

Novi člani svetov

Ker so bili preobremenjeni z delom, zaradi slabega zdravja ali pa ker so bili premeščeni na druga delovna mesta, je občinska skupščina razrešila nekatere člane svetov občinske skupščine. V svet za družbeni plan in finance so namesto Rudija Videtiča imenovali Ferda Cerjanca, v svet za zdravstvo pa so namesto Lavre Budihna in Bruna Kocbeka imenovali Jurca Prebliča in Vlada Minarja.

Nagrade vajencev

O nagradah vajencev je svet za delo in delovna razmerja že večkrat razpravljalo. Zdej so sprejeli odlok, ki določa najnižje nagrade vajencem. V prvem letu naj bi dobili 14.000 starih dinarjev, v drugem 20.000 dinarjev, v tretjem letu učenca pa naj bi znašala nagrada 28.000 dinarjev. To so najnižji zneski, ki jih vajencem zagotavlja odlok, podjetja pa jih lahko še mimo tega nagrajujejo po delu. Glede višine nagrad so se posvetovali tudi z drugimi občinami, tako da so zneski enaki za vse ljubljansko področje.

O nagradah vajencev bo sklepala še občinska skupščina.

Dohodki: ugodno

Prvi računi kažejo, da je bila realizacija dohodkov v občinskem proračunu za meseca januar in februar letos skladna z načrtom. Čeprav to še ne zadostuje, da bi gibanje dohodkov lahko ocenili za daljše obdobje, pa je bistveno, da dohodki niso bili manjši kot je bilo pričakovati. Spričo tega tudi financiranje nalog, ki si jih je bila zastavila skupščina, poteka normalno.

Zaključni račun

Svet za finance je na zadnji seji razpravljal o zaključnem računu občinskega proračuna za leto 1965. Zaključni račun bodo predložili službi družbenega knjigovodstva, potlej pa pride pred občinsko skupščino. Zaključni račun kaže, da je znašala lanska realizacija dohodkov v občinskem proračunu 99 odst. (glede na proračun po rebalansu), realizacija izdatkov pa 96 odst. Presežek 57 milijonov starih dinarjev so prenesli v letošnji proračun. Do presežka je prišlo zato, ker so se dohodki realizirali zadnje dni decembra lani, denarja pa ni bilo več mogoče porabiti za financiranje, v letu 1965.

Za prestopnike

Svet za finance je v proračunski rezervi zagotovil 4.230.000 starih dinarjev, ki jih bo morala občina plačati za osem mladoletnih prestopnikov v vzgojno poplajševalnem domu v Radečah. Poprej je te stroške nosila republika, z novim zakonom pa morajo denar zagotoviti občine.

Spremenjen proračun

Svet za finance je na zadnji seji obravnaval tudi predlog za spremembo občinskega proračuna. Gre le za postavko »skupne mestne potrebe«. Odlok mestnega sveta namreč določa, da gre za skupne mestne potrebe 85 odst. občinskega prometa davka od prodaje blaga na drobno. Poprej so računali s 45 odst. od vseh davkov. Po novem znaša delež bežigrayske občine za skupne mestne potrebe 284.750.000 starih dinarjev, kar je 45.800.000 dinarjev več, kot pa so računali v občinskem proračunu. Vendar pa je mestni svet prevzel tudi financiranje sodišča, javnega tožilstva in pravobranilstva, narodno obrambo, predvojaško vzgojo, zdravstveni center ter zavod za izmero in kataster zemljišč in zavod za spomeniško varstvo, za vse to pa je bilo v proračunu bežigrayske občine predvidenih 50.370.000 dinarjev.

NAROČITE ZBOR OBČANOV!

le, kjer so učitelji uporabili zanimivejše oblike dela z učenci.

Za dodatno pomoč slabim učencem so šole namenile precej denarja, vendar menijo, da je spričo uspehov upravičeno, da to delo nadaljujejo. Poudarjajo pa, da bi morali starši bolj skrbeti, če se učenci zares udeležujejo dodatnega pouka.

Delo na domu

Zavod za zaposlovanje delavcev namerava ustanoviti posebno enoto za delo na domu. Zavod sklepa s kooperacijske pogodbe s Saturnusom, TOPSOM in Semenarno in potlej organizira delo na domu. Zaposlijo se predvsem invalidi. Zaslužijo kot redno zaposleni delavci, imajo pa tudi sklenjeno redno delovno razmerje.

O ustanovitvi posebne enote bo sklepala občinska skupščina.

PRVI KORAK ŠE NEGOTOV

Večkrat se je zapletlo ob nejasnih določilih v statutih

V bežigrajski občini je bilo 17 delovnih organizacij, po zakonu dolžnih ponovno razpisati delovno mesto direktorja. Do predvidenega roka je ta postopek opravilo 14 delovnih organizacij, tri pa so razpis objavile same, brez sodelovanja članov občinske komisije. Po sklepu 14. seje občinske skupščine so bili razpisi teh treh delovnih organizacij razveljavljeni in morali so jih objaviti še enkrat.

Mar so res kar odveč?

NIMA KADROVSKE SLUŽBE
24 VEČJIH PODJETIJ ZABEŽIGRADOM

Na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta za Bežigradom so se udeleženci najbolj zavzemali za uveljavitev sindikalnih podružnic v kolektivih, ki naj bi bile osnovni nosilec samoupravnih pravic delavcev. Najostreje so delegati nastopili proti miselnosti in praksi, da so sindikalne podružnice le za nabavljanje ozimnice in organizacijo izletov; žal pa ta miselnost prevladuje v večini bežigrajskih organizacij, čeprav imajo v teh podjetjih nemalokdaj številne probleme, ki bi jih sindikalne podružnice skupaj z ostalimi samoupravnimi organi morale reševati.

Najbolj pereče je vsekar vprašanje kadrovanja v posameznih delovnih organizacijah. Od 45 večjih podjetij za Bežigradom jih kar 24 nima uvedene kadrovske službe. Še več! Marsikatero podjetje je svojo kadrovsko službo po začetku gospodarske reforme enostavno razpustilo, češ da je treba »varčevati«.

Ob takih in podobnih pogojih, ki jih narekuje dosedanja zgrešena praksa, pa je po vsem razumljivo, da o nastavitvi novih in o sposobnostih najpomembnejših strokovnih kadrov, ki so že v podjetju, odloča ozek krog ljudi, ponajvečkrat pa kar en sam. Pristranska gledišča so seveda na dnevnem redu in tako se je zgodilo, da so v »Edilitu« odpuščali kar trinajst inženirjev z utemeljitvijo, da so »astrokovno« nesposobni. Na njihovo mesto so nastavili »strokovno« veliko bolj »podkovane« kvalificirane delavce. Tudi v »Modnih oblačilih« se lahko »pohvalijo«, da so odpuščali edinega uslužbenca z visokošolsko izobrazbo. Tekstilni inženir je moral iz podjetja s salomonsko obrazložitvijo, da »ga ne potrebujejo, ker itak nimajo drugih potrebnih strokovnjakov«. Istočasno pa isto podjetje gradi novo tovarno, kjer namerava zaposliti nadaljnjih 500 delavcev in uslužbencev. Toda še naprej bodo ostali »zvesti svojih linij« in med temi 500 novimi močmi ni niti enega inženirja ali tehnika. Na zavodu za zaposlovanje pa je vrsta kvalificiranih strokovnjakov, ki se zaman ponujajo...

Ker razen tega v bežigrajskih podjetjih kar 51 odstotkov organizatorjev proizvodnje in upravno-tehničnih voditeljev nima zadovoljujoče kvalifikacije, so se delegati na občnem zboru zavzeli za večjo dejavnost sindikalnih podružnic v podjetjih. Te bi morale v prihodnje dati samoupravnim organom več pobud prav pri kadrovanju.

Prav tako so na občnem zboru veliko razpravljali o vplivu delavcev na odločanje o gospodarjenju. Tudi tu je očitna samovolja nekaterih, največkrat vodilnih uslužbencev odigrala čudno vlogo in vrgla senco na delavsko samoupravljanje. Največkrat je prišlo do kršenja samoupravljanja pri tolmačenju samoupravnih aktov. Prenekateri delavec je zato zaradi odločitev, ki izvirajo od popačenih določil statutov, pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov, pravilnikov o delovnih razmerjih itd., poiskal zadoščeno na inšpekciji za delo. In tako so lani na občinski inšpekciji za delo dobili v pretres kar 653 pritožb posameznikov ali skupin, ki so zahtevali spoštovanje zakonitih pravic iz delovnega razmerja; 184 oseb pa je iskalo pomoči pri službi pravne pomoči. Največkrat so prihajali po nasvete zaradi prenehanja delovnega razmerja, premeštev na drugo delovno mesto, nadomestila za osebni dohodek in zaradi stanovanjskih zadev. Te številke že same po sebi zbujaajo skrb, pa čeprav ne upoštevamo, da se precej prizadetih delavcev in uslužbencev zaradi nepravilnosti sploh ni obrnilo na službo za pravno pomoč ali pa ni iskalo zaščite pri inšpekciji za delo.

Sindikalni občni zbor pa se je dotaknil tudi sindikalnih podružnic v družbenih službah. Delegati so ugotavljali, da ponajvečkrat sindikalne podružnice v družbenih službah stojijo ob strani, ker menijo, da so te službe javne in da zato sploh ne morejo vplivati na njihovo dejavnost. Udeleženci občnega zbora pa so bili nasprotnega mnenja in so se zavzemali, da naj bi sindikalne podružnice poskrbele v šolstvu za boljše vzgojo in izobraževanje, v zdravstvu za kvalitetnejše opravljanje zdravstvenih storitev, v javni upravi pa za izpopolnjevanje zakonodaje in administracije.

B. S.

Določila statutov o pogojih za delovno mesto direktorja so morali spremeniti v 14 delovnih organizacijah. Sicer spremembe resda niso bile bistvene; morali so spremeniti le čas zahtevane prakse — nekje navzgor, nekje navzdol, v nekaj primerih so dodali ali pa izpustili zahtevano stopnjo izobrazbe in podobno. Samo v treh primerih so objavljeni razpisi zahtevali le visoko izobrazbo. V sedmih primerih v objavljenih razpisih za delovno mesto direktorja so zahtevali visoko, višjo in srednjo izobrazbo, v drugih primerih pa so bile različne kombinacije zahtevane izobrazbe. Zelo različne so bile zahteve za prakso. Pri visoki izobrazbi so razpisi zahtevali od 2 do 10 let prakse, pri višji izobrazbi od 5 do 10 let, pri srednji izobrazbi in pri visoko kvalificiranih delavcih pa od 5 do 15 let prakse. Razpisi so zahtevali v nekaj primerih prakso v stroki ali pa delo na vodilnih mestih in podobno.

● Samo peščica kandidatov

Na razpisana mesta direktorjev je bilo razmeroma zelo malo prijav. Vzrokov za to je več. Nedvomno je eden zelo tehtnih ta, da je bila reelekcija tokrat prvič. Drugi razlog je morda v tem, da direktorska mesta ne odstopajo preveč pri osebnih dohodkih v primeri z ostalimi vodilnimi mesti, glede dela in odgovornosti pa veliko.

Po razpisih v bežigrajski občini je samo dosedanji direktor kandidiral le v dveh primerih. Po dva kandidata na javni razpis sta bila v štirih primerih, v enem primeru pa so bili trije kandidati. Razpisanih pogojev niso izpolnjevali štirje kandidati. Dosedanji direktor ni ponovno kandidiral v enem primeru.

Zanimivo je, da je bilo tako malo »izbire«, da so razpisne

komisije kar v 11 primerih predlagale dosedanje direktorje. V dveh primerih so predlagale novega zunanje kandidata in v enem primeru dva kandidata, nakar pa se je delavski svet odločil za zunanje kandidata. Stari direktor je v zakonskem roku vložil pritožbo.

● Odločali so kolektivni

Z reelekcijo tudi v bežigrajski občini niso bile dosežene bistvene spremembe, toda do te ugotovitve pridemo samo, če izhajamo iz zasedbe delovnih mest direktorjev pred in po reelekciji. Toda ugotoviti moramo, da je z reelekcijo vendarle prišlo do bistvenih začetnih premikov v oblikovanju ustrežnejših pogojev in stališč glede izbire vodilnih kadrov v podjetjih. Razprave v javnosti, zlasti pa v delovnih kolektivih in drugih organih, so opozorile na številne pomanjkljivosti v dosedanji praksi izbiranja vodilnih kadrov in hkrati nakazale nadaljnjo usmeritev. Res je, da so bile razpisne komisije v nekaj primerih prisiljene — spričo zakonskih določil — odstopiti od sprejetih stališč, toda pod pogoji, da v bodoče pristojni organi in občinska skupščina taka določila v statutih ne bodo več dopuščali. Kar je pri vsej stvari bistveno, je to, da je bilo spoštovano načelo, da je reelekcija predvsem stvar kolektiva in da se v nobenem primeru ne sme izvajati pod kakršnimi koli zunanji vplivi in vsiljevanji. Pokazalo pa se je tudi, kako napačna in celo tendenciozna so bila stališča tistih, ki so v javnosti in na sestankih (celo občinske skupščine) širile vesti, da bodo v bežigrajski občini vsi direktorji zamenjani, razen dveh, za katera je že v naprej znano, da bosta ostala.

● Statute bo treba popraviti

Prvi korak je bil z reelekcijo torej storjen. S tem pa ni reelekcija spravljena z dnevnega reda. Reelekcija di-

rektorjev in vodilnih kadrov je postala sistem obnavljanja vodilnih kadrov v podjetjih. Vzporedno s tem pa bo treba izpopolnjevati tudi sistem izbiranja in določanja tako, da bodo na vodilna mesta res prišli najsposobnejši vodilni kadri. Treba bo torej predvsem popraviti in dopolniti statute delovnih organizacij, v katerih so določena merila, kako, kdaj in katere kandidate izbirati. Občinska komisija je v ta namen pregledala statute 37 delovnih organizacij raznih dejavnosti. Ugotovila je, da statuti v posameznih primerih ne vsebujejo določil o razrešitvi direktorja in postopku za imenovanje vršilca dolžnosti direktorja. Vemo iz prakse, da prav takšne pomanjkljivosti marsikje povzročijo hude spore. Nasprotno temu pa je komisija našla v statutih nezakonita določila o podaljšanju mandata dobe direktorja, od kdaj se šteje začetek štiriletnega mandata dobe direktorja in podobno. V dveh statutih pa določil o pogojih za delovno mesto direktorja sploh ni.

V zvezi z reelekcijo oseb na vodilnih delovnih mestih je v mnogih pregledanih statutih komisija ugotovila, da statuti niso vsebovali celo tistih določil, ki jih morajo po zakonu predvidevati v vsakem statutu. Tako ima od pregledanih statutov le 24 delovnih organizacij določila, katera delovna mesta so sploh vodilna. V osmih primerih statuti ugotavljajo, da je vodilno delovno mesto le mesto direktorja, v petih primerih pa je v statutih tako nejasno zapisano, da ni mogoče ugotoviti, katero delovno mesto je vodilno. In zanimivo, da je samo 16 delovnih organizacij točno določilo dan, od katerega teče štiriletna mandatna doba, po kateri je treba ta delovna mesta ponovno razpisati. V enajstih primerih so v statutih določeni pogoji za vodilna delovna mesta ali pa je rečeno, da se pogoji določajo s pravilnikom o delovnih razmerjih. V vseh ostalih primerih iz določil statutov ni razvidno, kateri organ je pristojen za določitev teh pogojev in s katerim aktom.

● Koliko vodilnih delovnih mest?

Merila za določitev vodilnih delovnih mest so v delovnih organizacijah zelo različna. So primeri, da je vodilno delovno mesto samo mesto direktorja, drugje pa statuti predvidevajo neupravičeno veliko število vodilnih delovnih mest. Primeri skrajnosti: v

»Dali bi še več«

Doslej se še v nobenem bežigrajskem podjetju niso odločili, da ne bodo dali denarja za strokovno šolstvo. Edino Avtoobnova je odklonila, da bi plačala določeni znesek. Pravijo, da bi pripevali še nekaj milijonov več, če bi bilo strokovno šolstvo zares urejeno. Tako pa morajo vse tiste, ki pridejo iz šol, v podjetju ponovno učiti.

Izvoz narašča

Bežigrajska podjetja so lani izvozila za 7 milijonov dolarjev blaga in storitev. Nekaj let nazaj, leta 1962, je znašal izvoz 1,2 milijona dolarjev. Za letos predvidevajo za 11,8 milijona dolarjev izvoza.

Zavodu za urejanje kmetijskih zemljišč je vodilno mesto samo mesto direktorja, v Inštitutu »Tops« je poleg direktorja še osem vodilnih delovnih mest, v servisu »Savsko naselje« imajo sedem vodilnih delovnih mest, Zdravstveni dom Bežigrad ima petnajst vodilnih delovnih mest itd. V Družbeni prehrani »Bežigrad« je celo delovno mesto šefa kuhinje (glavnega kuharja) predvideno za vodilno delovno mesto. Skrajno nesmiselno je tudi določilo 35. člena statuta podjetja »Imkos«, kjer je predvideno, da »mesto vodje kadrovske-socialne službe odgovarja delovnemu mestu administratorke«.

Sodeč po pregledanih statutih tudi niso uskladeni stališča glede pristojnosti imenovanja oseb na vodilnih delovnih mestih. Večje delovne organizacije, zlasti gospodarske, so to pristojnost dale upravnemu odboru. To je pravilo, ker se kandidatom za razpisano mesto s tem omogoča pritožba na delavski svet in kasneje še pravni postopek na sodišču. Tisti pa, ki so pristojnost dali delavskemu svetu, so s tem kandidatom zohili možnost pritožbe, ker imajo le-ti možnost sprožiti pravni postopek samo neposredno na sodišču.

Se mnogo je nejasnosti in različnih stališč, ki jih je v prihodnjem obdobju treba uskladiti in izoblikovati ustrezna merila. Ker imajo določila v statutih delovnih organizacij velik pomen za čim smotrnejše uveljavljanje zakonskih določil o reelekciji direktorjev in drugih oseb na vodilnih delovnih mestih, je treba ta določila čimprej popraviti in dopolniti.

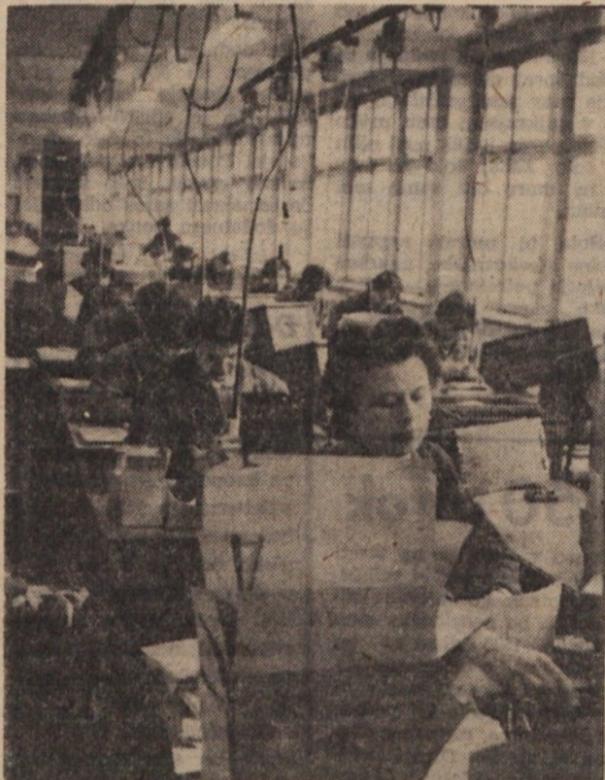
JAK

Kvalifikacije niso kar tako

Zdaj ko je malodane moderno, da govorimo o kvalifikacijskem sestavu podjetij, ustanov itd., naj za informacijo povemo, da je eden najmočnejše zasadenih oddelkov v naši občini analitična služba na Zavodu za zaposlovanje delavcev. Analitski oddelki na tem zavodu ima pet ljudi — vse s fakultetno izobrazbo; dva ekonomista, pravnik, psihiatra in zdravnika.

Oddelki proučuje, kakšni ljudje so zaposleni po podjetjih in kakšne v resnici tu potrebujejo (strokovna in šolska izobrazba). Tu gre v prvi vrsti za dejansko stanje na eni strani in za stanje, ki bi moralo biti glede na sistematizacijo delovnih mest.

In zakaj takšno delo? Zato, da frizerji ne bodo več opravljali posej strojnih tehnikov, da peki ne bodo šivali oblek, da krojači ne bodo pekli kruh in podobno. Gre za ugotavljanje, kakšne strokovnjake podjetja resnično potrebujejo, če hočejo uspevati tako, kot lahko pričakujemo od njih. Analitski oddelki na zavodu za zaposlovanje pa ni samo najmočnejša služba, služba, temveč tudi najtežja. In to domneveno! Vseh pet ljudi namreč tehta skoraj 500 kilogramov, kakor se sami radi pošalijo.

V TOVARNI ELMA — Vrednost izdelkov je znašala lani 3 milijarde dinarjev. Foto: J. V.

RASTEJO LJUDJE IN TOVARNA

V tesnih delavnicah Energoinvesta na Črnučah so včasih delali celo kopicico stvari. Ti časi so resda že zdavnaj mimo, toda sedaj v teh istih delavnicah delajo že veliko več, kot so sploh kdaj pričakovali. Pred leti so izdelali natančne programe razvoja tovarne, izračunali so, da v tesnih prostorih nima smisla delati velikih transformatorjev. Zato so se lotili gradnje novega velikega poslopja. Toda preden se jim bodo želja in dobro pripravljene načrti uresničili, bo plan proizvodnje, ki naj bi ga dosegli šele v nočih, ogromnih prostorih, že prekoračen.

Iz majhne tovarne se je pričakovano razvila velika, pomembna industrija, ki se nenehno uveljavlja na domačem trgu, morda pa jo še bolj poznajo v nekaterih pokrajinah, ki jih ločijo od naše dežele milje in milje morja. Transformatorji, na katerih je pritrjena ploščica eluksiranega aluminija z velikim napisom Energoinvest, Jugoslavija, so montirani pri velikih črpališčih sredi puščavskega peska, na robu velikih mest...

Strokovnjaki – porok za uspeh

Transformatorska industrija v svetu ni neznana, velike svetovne in močno renomirane tovarne si prizadevajo, da ne ohranijo tržišče, mednje bi si ohranile tržišče, mednje pa korak za korakom vstopa bežigrjski Energoinvest. Tu so se že zdavnaj odločili za pot, po kateri bodo lahko postali solidni izdelovalci transformatorjev. Da je tu na vsakih petnajst delavcev za poslen po en inženir in en tehnik, ni slučaj, marveč pametna politika. Novi materiali, ki dnevno prihajajo iz tovarn, novi postopki in nove zahteve kupcev, postavlja pred tovarno vsak dan nova vprašanja, ki jih brez močnega inženirskega in tehničnega kadra ne bi mogli tako naglo zmagovati. Skrb za strokovnjake se močno obrestuje. Čeprav ni nihče od Energoinvesta pričakoval, da se bodo lotili velikih, dragih in kompliciranih transformatorjev, so jih tu že naredili. Čeprav nimajo ustreznega prostora in čeprav jim veliki transformatorji ne pomenijo velikih dobičkov, si z njimi odpirajo široko pot na tržišče, ki jim bo potrebno potlej, ko bodo začeli v novi ogromni hali montirati večje transformatorje.

Pozornost delavcem in trgu

Vsega se ne da naučiti v eni noči. Pa tudi ni treba. V Energoinvestu se ne ozirajo nazaj, marveč natančno načrtujejo že vse za jutri. Delavci, ki bodo opravljali velike nove in zahtevne stroje, se že sedaj učijo na teh strojih v inozemstvu, delavci, ki bodo stroje vzdrževali, jih bodo pomagalj tudi montirati. Ko bo vrvice na vratih nove tovarniške dvorane v Črnučah prerezana, ne bo potrebno iskati strokovnjakov in narediti nekaj škode za poskušnjo. Čeprav se pri nas to čisto zgodi, da se učimo na nepakah (in še zelo počasi) se to tokrat v Energoinvestu ne bo zgodilo. Ker pač vedo, kako stvari gredo.

Nova dvorana tovarne »Energoinvest« na Črnučah.

Delavci pa se ne bodo v času, ko tovarno šele grade, naučili le delati, marveč se njihovi izdelki, ki jih sedaj še ustvarjajo pravzaprav v nemogočih pogojih, že znani. Čeprav je prostor v sedanji delavnici kar se da majhen, skorajda se v njem ne da obrniti in je vse bolj provizorično, so se smelo lotili tudi 8000 KWA transformatorjev, ki tehtajo kar 20 ton. Preden bo delo v novi tovarni steklo, bodo na trgu že dobro znani izdelki.

Cenik za vsako delo

Cene materialu rastejo, cene našim transformatorjem pa ne. Ne morejo, če hočejo konkurirati znanim izdelovalcem. Pri Energoinvestu so se takoj zavedli, da cen ne gre povečevati, zato so uvedli nov, stimulativen način nagrajevanja, ki je pokazal izredne uspehe. Vsakdo dobi za vsako določeno delo določeno število točk, vrednost točke pa je odvisna od celotnega uspeha podjetja. Ni več važno, če nekdo dela neko stvar osem ur, pa čeprav bi jo lahko naredil v petih. Lahko jo naredi še v krajšem času. Prav zaradi tega je lahko tovarna postavila letos dokaj optimističen plan: z dvajset ljudmi manj, kot jih je bilo zaposlenih lani, bodo ustvarili oziroma naredili za 40 odstotkov več kot lani. Samo januarja letos so naredili za 75 odst. več kot lani.

»Igre« z bakrom

Ker spada med osnovne elemente, iz katerih je transformator sestavljen, tudi baker, naj napišemo še zgodbo, kako se da baker kupiti.

Pri Energoinvestu porabijo letno 400 ton bakra. 200 ton ga dobe brez da bi se kaj dosti naprezali. Kako pa pridejo do ostalih 200 ton?

Isti prodajalec, ki jim proda 200 ton brez posebnih pogojev, zahteva, da mu namesto 90 ton novega bakra prodajo 90 ton bakrenih odpadkov, preostalih 110 ton pa morajo plačati tako, da preskrbijo material, ki ga prodajalec potrebuje. Zbrati 90 ton bakra, pa čeprav odpadnega, ni lahko, toda pri Energoinvestu znajo tudi to.

J.V.

Razgovori s predsedniki delavskih svetov

CENE IN DOHODEK

Edvard Zakotnik, Belinka

»Cene so ostale pri nas v glavnem nespremenjene,« je dejal predsednik delavskega sveta Belinke, elektromehaničar Edvard Zakotnik. »Za peroksid se je cena sicer povečala za 4 odst., toda pri drugih artiklih je padla. Tako reforma pravzaprav pri nas ni kaj dosti spremenila, ostale pa so nam težave še od prej. Predvsem s krediti za nov obrat za boraks. V primerjavi z drugimi podjetji, so stvari pri nas še kar v redu. Saj bo morda že v juniju stekla proizvodnja v novem obratu in bomo morali zaposliti še nove delavce.

Osebnih dohodkov so se nam povečali, povprečni osebni dohodki so sedaj pri nas med 85 in 90 tisoč dinarji. Najnižje osebne dohodke imajo snažilke, približno 38.000 din, delavci z najnižjo postavko, to so tisti, ki razkladajo premog, pa si z normo oziroma akordom zaslužijo tudi po 100 in več tisoč na mesec.

Izvoz za nas ni problem, vsaj v tem smislu ne, da ne bi mogli našega blaga prodati. Težje je zadočiti vsem ponudbam, ki jih prejemo. Samo v Italijo bi lahko toliko izvozili, kot sploh ne proizvedemo. Naša tovarna je stara, že ko smo jo postavili, smo postavili stroje, ki niso bili povsem novi. Naša proizvodnja je po starem tehnološkem postopku majhna, zato pa je kvaliteta odlična.

Jože Barle, TOPS:

»Portabl strojev prodamo precej. A kaj to pomenja, če so cene takšne, da ne prinašajo niti malo čistega dohodka, še več, nekateri menijo, da jih delamo že v lastno izgubo. Cene kljub vsemu ne moremo povečati, saj stroje že sedaj težko prodamo zaradi visokega prometnega davka. Kljub temu, da so se proizvodni stroški na račun materiala in drugih uslug povečali skoraj za 60 odst., v tovarni cene nismo zvišali. Tega ne mislimo niti v bodoče.

Delavcev smo odpustili le nekaj, drugi so odšli sami, vendar novih ne sprejemamo. Ne vem, kaj bo, zaenkrat samoupravni organi še niso sklenili nič dokončnega. Prav velikih možnosti seveda ni, lahko pričakujemo, da bomo prej ali slej proizvodnjo pisalnih strojev ukinili. Tudi velike in renomirane tovarne pisalnih strojev po svetu počasi odmirajo. Mi seveda ne želimo, da bi 500 članski kolektiv vzel slovo, vendar so sedaj vsi naši napori: zagotoviti rentabilno proizvodnjo — jalovi. Sicer pa, kaj bomo sklenili na sejah samoupravnih organov, ne vem.

Pisalne stroje M 2 izdelujemo na meji rentabilnosti ali pa že kar z izgubo. Tu sta dve možnosti: da jih nehamo proizvajati (sedaj jih dnevno naredimo 80), ali pa da poiščemo zunanje tržišče. To pa seveda ni niti najmanj enostavno.

Portabl P 2 je zelo dober in natančen stroj. Toda že ko smo ga začeli delati, smo vedeli, da ga bomo morali prodajati na tujem trgu z izgubo. Zavestno smo se za to odločili, saj smo si edino tako lahko zagotovili devize, ki jih rabimo za uvoz nekaterih delov.

Na vsak način pa se nam ne izplača več razvijati svojih tipov. To je zelo drago, dolgotrajno in v skrajnosti — nerentabilno. Bolj se izplača kupiti licenco artikla, ki gre dobro v promet in delati po licenci. Premajhni smo, da bi lahko tudi v razvojnem oddelku konkurirali tujim firmam. Samo pametno bo treba izbrati licenco za stvari, ki gredo dobro v promet in ne za kakšne na pol opuščene proizvode. Tega se zavedamo in morda bomo lahko prav s tem, da bomo kupili licenco, splavali. Sicer pa pričakujemo, kaj porečejo k naši situaciji organi upravljanja sami.

Če povemo še te podatke, bo slika jasna: lani smo spravili za sklad skupne porabe 3 milijone din, v poslovni sklad pa nismo mogli dati niti dinarja. Po vsem tem je menda slika jasna.

Ivan Vrhovnik, Opekarna Črnuče:

»Imamo novo sušilno peč, zato smo lahko delovno sezono začeli letos prej kot druga leta. Prav tako smo tudi lansko podaljšali kar do 15. januarja, saj smo si naredili zalogo ilovice. Reforma nas ni prizadela, povprečni osebni dohodki se sučejo okoli 62.000 din,« pravi Ivan Vrhovnik iz ključavničarske delavnice črnuških opekarn. Ivan Vrhovnik je predsednik delavskega sveta.

»Ne, pri nas nismo odpustili nobenega delavca in ga tudi ne bomo. Mi ne odpuščamo delavcev. Nas je ravno prav. Nihče ni odveč in nobenega ne rabimo več. Letos bomo morda naredili nekaj več opeke kot lani, pa čeprav smo jo že lani sedem in pol milijona kosov. Vse pa je odvisno od sušilne peči. Naša nova peč je prva tovrstna peč, izdelana doma, v Jugoslaviji, pravzaprav v Celju. Če bo šlo vse po sreči, sploh ne bomo več nobenega kosa opeke sušili na zraku, marveč vse v peči. To pa pomeni, da bomo začeli izdelovati opeko že veliko prej kot doslej, jeseni pa bomo lahko tudi potegnili. Kljub temu ne mislimo prav dosti povečati število narejenih kosov opeke, marveč bomo delali nove oblike in tako kot smo že do sedaj, pazili bomo na kvaliteto.«

Razgovore je pripravil: Jože Vetrovec

Iz delovnih organizacij

»Modna oblačila« v novih prostorih

Tovarna težke konfekcije Modna oblačila, ki zaposluje že blizu 1000 delavcev, se je minul mesec preselila v nove prostore v Tolstojevi ulici 9. V starem obratu v Savskem naselju bo odslej pletilstvo, na Gospodarskem razstavšču pa delavnica za usluge.

Podjetje, ki se je v zadnjih nekaj letih močno razširilo, ima svoje obrate tudi zunaj naše občine, in sicer na Krki, v Trebnjem, Zireh in v Bohinjski Bistrici. Na Zavodu za zaposlovanje delavcev prav zdaj preskušajo 120 novih deklet za obrat v Trebnjem.

TOPS tudi v vzhodnih državah

Tovarna pisalnih strojev Tops v Savljah, pravzaprav njena komercialna služba, si resno prizadeva, da bi prodala čim več pisalnih strojev, ki se jim kopičijo po skladiščih. V zadnjem času so poslali nekaj vzorčnih strojev M 2, P 2

in S 3 na Madžarsko, v Bolgarijo in Romunijo, pa tudi na Češko, kjer jih bodo posebne državne komisije testirale in se potem odločile za nakup.

V Topsu pričakujejo, da bodo v teh deželah zadovoljni s kvaliteto njihovih pisalnih strojev, in da bodo v kratkem osvojili novo, vzhodno tržišče.

TRIGLAV FILM IN FILM SERVIS

Delavska sveta Triglav filma in Filmservisa sta se sporazumela, da bi se obe podjetji pravzaprav lahko združili. Oba delavska sveta sta hkrati že izglasovala sklep o združitvi, vendar morata obe podjetji poprej doseči pogoje za združitve — to je pokritje skupne izgube, ki znaša nekaj nad milijardo starih dinarjev. Če bo družba pokrila izgubo, se bosta obe podjetji lahko znašli pod isto streho in začeli gospodariti na novo. Triglav film ima okrog 400 milijonov izgube, ostalo pa Filmservis.

Skopske obveznice za onkološki inštitut

Občinska skupščina je pozvala gospodarske organizacije naj obveznice skopskega posojila prispevajo za gradnjo onkološkega inštituta v Ljubljani. Na občini jih bodo zbrali in jih potlej skupaj izročili omenjeni ustanovi.

Mnogo podjetij je že doslej prispevalo obveznice ali pa denar za gradnjo inštituta. Tako je Atelje za arhitekturo dal 5 milijonov starih dinarjev, Dinos obveznic za en milijon dinarjev, Cementar 500.000 dinarjev, Geološki zavod obveznic za en milijon dinarjev, Adria avio romet 200.000 dinarjev in podjetje IMKO 328.000 dinarjev. Po podatkih, ki jih imajo na občini, so doslej bežigrjska podjetja prispevala več kot 9 milijonov dinarjev. Seveda pa vsi še niso sporočili, koliko so dali.

Bežigrjske gospodarske organizacije imajo za 90 milijonov dinarjev obveznic skopskega posojila.

Završen odlok

Konec januarja je bila na mestnem svetu v Ljubljani ena najpomembnejših sej do sedaj. Člani sveta so po živahni razpravi odklonili predlog odloka o prispevku za uporabo mestnega zemljišča. Tako so odlok, ki naj bi rešil probleme kolektivne komunale gradnje na mestnem območju, za letos opustili. Zvezni zakon namreč predvideva, da je treba odloke za leto 1966 sprejeti najkasneje do 31. januarja 1966.

Predlog odloka so v odboru za komunalno gospodarstvo pri mestnem svetu pripravljali že konec decembra. Toda na zadnji lanski seji mestnega sveta so predlog umaknili, ker o njem prej niso razpravljali zbori volivcev. Sicer bi mestni svet odlok lahko sprejel mimo zborov volivcev (zvezni temeljni zakon je tak način dopušča), toda odločili so se, da dokončno besedo o prispevku izrečejo prav občani.

Odlok drugič na odboru za komunalno gospodarstvo

Sredi januarja se je odbor za komunalno gospodarstvo pri mestnem svetu sestel drugič. Spet so skupaj s predstavniki občinskih komunalnih svetov razpravljali o prispevku za uporabo mestnega zemljišča. Izdelali so predlog po katerem naj bi nosilci stanovanjske pravice v Ljubljani plačevali od kvadr. metra stanovanjske površine mesečno 10 starih dinarjev (enaka tarifa bi veljala za kvadr. meter poslovnih prostorov), medtem ko bi lastniki zemljišča plačevali od kvadr. metra mesečno 4 stare dinarje. Odlok je imel več variant. Po eni naj bi plačevali le nosilci stanovanjske pravice in uporabniki poslovnih prostorov — po 20 starih dinarjev od kvadr. metra mesečno. Pri bližnjem tak odlok je potlej romal na zbor volivcev. Potrditi bi ga morale še občinske skupščine, toda razen bežigradske občinske skupščine se do zasedanja mestnega sveta ni sestala nobena druga.

Občani se niso strinjali

Na zborih volivcev se občani niso strinjali z odlokom o prispevku za mestno zemljišče. Najprej so svoje mnenje povedali zbori volivcev za Bežigradom. Na podlagi njihovega mnenja je tudi bežigradska občinska skupščina odlok zavrnila in namesto tega predlagala, na bi vsaka občina zase uvedla samoprispevek. Občani Bežigrada, kakor tudi občani drugih ljubljanskih občin, niso nasprotovali odloku ker bi se ne zavedali, da je potrebno zbrati denar za kolektivno komunalno gradnjo, temveč zaradi tega, ker v predloženem odloku ni bilo zadostnih jamstev, da bo denar uporabljen tam, kjer se bo zbral.

Pričakovati je bilo, da bodo člani odbora predlog za uporabo mestnega zemljišča umaknili, saj za vsaj približno 10 salomonsko rešitev ni bilo več časa. Krivdo za neuspeh predloga pa so zvalili na odbornike, češ da so odlok na zborih volivcev slabo tolmačili. Na seji mestnega sveta so odborniki posredovali mnenja svojih volivcev. Zedinili so se, da pripob občani ne gre zametavati. Pri glasovanju je 25 odbornikov mestnega sveta glasovalo za odklonitev odloka. 10 odbornikov je bilo proti, štirje pa so se vzdržali glasovanja.

Mestni svet je hkrati priporočil občanom naj denar za kolektivno komunalno gradnjo zberejo s samoprisprievkom. B. S.

Odgovori na vprašanja volivcev

Na zadnjih zborih volivcev za Bežigradom so občani razpravljali o občinskem proračunu in odloku mestnega sveta o prispevku za uporabo mestnega zemljišča. Odlok mestnega sveta so občani zavrnili oziroma odložili, češ da je slabo pripravljen, preuranjen itd. Proračun so sprejeli v vseh krajevnih skupnostih razen v Dolu (ker v proračunu ni denarja za telovadnico in trgovino) in v krajevni skupnosti »Boris Kidrič«, ker so menili, da so gradivo o proračunu dobili prepozno in so bili z njim premalo seznanjeni, tudi v zboru volivcev pa niso dobili prepričljivih pjasnil. V Tomačevem pa so kar dejali, da proračun zavračajo, »ker na prejšnje predloge občanov o arondaciji in drugih problemih niso dobili nikakršnih odgovorov in menijo, da so »manj vredni občani naše občine«.

Posredujemo odgovore občinske skupščine na vprašanja volivcev.

Denar za stanovanja članov Zveze borcev

Občinska skupščina je namenila letos v občinskem proračunu 70 milijonov starih dinarjev za stanovanja članov Zveze borcev. To je največ kar je skupščina določila za ta namen spričo nalog, ki jih mora financirati po zakonih in statutu. Proračunskega denarja pa ni nič več kot lani.

Proračunske rezerve (2 odst. od celotnega proračuna) ni moglo razdeliti. To je edina rezerva za nepredvidene izdatke (na primer pri komunalni za večkratno čiščenje snega, stroški za vzdrževanje nepremičnih, večji stroški, ki nastanejo zaradi spremenjenih predpisov itd.) Vseh postavk v proračunu za vse leto naprej ni mogoče popolnoma natančno določiti. Brez rezervne ga denarja občinska skupščina nima nobene možnosti, da ni v takšnih primerih posredovala.

Informacije o lanskem proračunu

Občinska skupščina bo v kratkem potrdila zaključni račun lanskega občinskega proračuna. Podatke o tem, kaj je bilo lani narejenega z denarjem iz proračuna, bodo pripravili za zbor volivcev svet občinske skupščine oziroma strokovne službe. Z odlokom o proračunu občine za leto 1966, je določeno, da mora biti občinska skupščina vsake tri mesece informirana o izvršitvi proračuna. Te informacije bodo posredovali tudi volivcem.

Denar za skupne mestne potrebe

Lani je znašal delež bežigradske občine pri financiranju skupnih mestnih potreb Ljubljane 223.392,456 starih dinarjev. Letos bo šlo za ta namen 284.750.000 starih dinarjev. Letos združujejo denar za skupne mestne potrebe po novem to je 85 odstotkov proračunskega denarja, ki se nabere od občinskega prometnega davka od prodaje blaga na drobno. Delež za skupne mestne potrebe v bežigradskem proračunu je sicer večji kot lani, vendar pa je mestni svet prevzel financiranje občinskega sodišča, javnega tožilstva in pravobranstva, narodne obrambe, predšolske vzgoje, zdravstvenega centra, zavoda za izmero in kataster zemljišč ter zavoda za spomeniško varstvo. Za vse to

novce za varstvo in vzgojo otrok. Takoj za tem pa je določena prednost za gradnjo ustanove v krajevni skupnosti »Boris Kidrič«.

Predlog, da bi otroško varstvo ustanovo prizidali k domni krajevni skupnosti »Boris Kidrič« v Vojkovi 1, se zdi zavoditi za socialno delo neumešten. Po razgovorih s projektanti in predstavniki krajevne skupnosti naj bi bila nova vzgojna varstvena ustanova na zemljišču med Vojkovo in Peričevo ulico. Ta lokacija je zelo ugodna spričo središnje lege med stanovanjskimi zgradbami, manj primerna pa je zaradi utješenosti med drugimi zgradbami. Druge rešitve za lokacijo niso našli. Ugoda bi bilo, če bo nova vzgojna varstvena ustanova lahko uporabljala kurilnico v domu krajevne skupnosti.

Asfaltna baza

Zakon o varstvu zraka pred onesnaženjem zavezuje delovne organizacije, ki imajo objekte in naprave, ki izpuščajo v zrak škodljive snovi, da te naprave uredijo tako, kot zahtevajo določbe zakona. To morajo storiti v štirih letih, od kar velja zakon. (Sprejeli so ga lani.) Novi zakon pa ne

Združevanje ljubljanskih občin

Nedavno je bilo objavljeno, naj se v Ljubljani uredi predvsem delo in organizacija skupnih služb.

Gradnja počitniške baze v Premanturi

Občinska skupščina se je odločila za gradnjo počitniške baze v Premanturi po skrbnem preudarku. Zatorej ni bojzani, da bi se denar porabil nepremišljeno.

Kako je bil razdeljen denar stanovanjskega sklada v zadnjih letih

Na zadnji seji občinske skupščine so odborniki dobili obširno poslovno poročilo sklada za zidanje stanovanjskih hiš. V poročilu so podatki o realizaciji dohodkov in porabljenem denarju.

Ureditev Celjske in Ipavčeve ulice

Na seji sveta za stanovanja in komunalne zadeve občinske skupščine so sklenili, da je treba Celjsko in Ipavčovo ulico čimprej urediti. Denarja pa je premalno, da bi ulico dokončno uredili. To je v programu komunalnih del stanovanjskega podjetja Bežigrad, seveda odvisno od priliva denarja.

Vzgojno varstvena ustanova pri domu krajevnih skupnosti »Boris Kidrič«

Zavod za socialno delo je že pojasnil krajevni skupnosti »Boris Kidrič« kako je z gradnjo vzgojno varstvene ustanove v tej krajevni skupnosti. Svet za splošno varstvo in varstvo družine je v investicijski načrt za letošnje vnesel tudi postavke za gradnjo nove varstvene ustanove na tem področju in sicer je predvidel izdatke za uporabo projekta enake ustanove v Soseski 6, ki bi jih prilagodili za gradnjo v krajevni skupnosti »Boris Kidrič«. V načrtu so prikazali, da bo treba zgraditi varstveno ustanovo z največjega prostora, kar je bilo denarja premalno, so dali letos prednost gradnji vzgojno varstvene ustanove v Soseski 6, kar je zanjo investitor že zagotovil 80 milijonov starih dinarjev. Tudi tam nimajo usta-

določa maksimalne koncentracije prahu, ki bi bila zdravju škodljiva. Izvajanje zakona nadzoruje občinska sanitarna inspekcija.

Cistične naprave v industriji so druga investicija in veliko finančno breme za podjetja. Pri novo zgrajenih objektih mora investitor v okviru investicijsko-tehnične dokumentacije dati skladno z zakonom strokovno zagotovilo, da novi objekt ne bo onesnaževal ozračja, sele potlej lahko dobi obratovalno dovoljenje. To velja tudi za novo tovarno Energinvest na Črnučah. Dokler ne bodo izdali natančnih predpisov in pogojev v zvezi z omejenim zakonom, je preuranjen vsak upravni ukrep. Predvidoma, bodo te predpise določili v kratkem.

Točkovanje stanovanj

Stanovalci so se na točkovanje stanovanj lahko pritožili pri stanovanjskem podjetju. V izrednih primerih se stanovalci še vedno lahko obrnejo na to podjetje. Priročnikovi za točkovanje ni bilo dovolj, da bi jih lahko dobili tudi stanovalci.

Vodovod

Trditve, da so vodnjaki v naselju Brinje usahnili zaradi gradnje novega jedrskega reaktorja, niso točne. Občinska skupščina je v letošnjem proračunu zagotovila devet milijonov starih dinarjev za gradnjo vodovoda na tem področju, tako da bodo vprašani vodovoda postopoma rešili.

Trolejbusna postaja pri »Ruskem carju«

Ko določajo, kje bodo trolejbusne postaje, upoštevajo potrebe občanov, razdaljo med postajami, tehnične po-

trebe podjetja Ljubljana sport in prometno varstvo za prebivalce Savelji b. vsekakor ugodne, če bi postajala »Ruskij cars naseverje kot je zdaj, v temu zaenkrat, ni mogoče diti. Za postajo bi se morali urediti teren ob osemi asfaltirati, to pa postane cel stroškov, verjetno pa bi dobili pristanka v mestnih organov.

Davek in arondacija

Za vsa zemljišča, ki kmetje dajejo v zakup ali so arondirana, na občini pišejo prispevke od dohodka iz kmetijske dejavnosti, ki dobi ustrezen postoj odzroma odloče za vsa potrebni podatki. Če se zavezanec meni, da tega urejenega, naj se zgleda na seku za dohodki, na kateri kjer mu bodo vse polje-

NOVA TRGOVINA — V Triglavski ulici je poslovna enota »Rožnik« trgovskega podjetja »Mercator« odprla novo samopostrežno trgovino. Zraven je tudi bife.Trgovina je odprta neprekinjeno od 7. do 20. ure. Foto: J. K.

Garaže 66

Polemika okrog gradnje garaž v Savskem naselju je tako stara kot sta povesti o jari kači in steklem polžu. Ali bi raje garaže ali jih morajo raje ne bi. Da o urbanističnih principih, lokacijah in denarju sploh ne govorimo.

Pa se je zgodilo, da je nekdo začel se pripovedovati zgodbo o jari kači. Takoj so skočili pokonci otroci iz sosednjega bloka: »Mi hočemo tisto o steklem polžu.« Tako torej!

Najprej so zmagali tisti za gradnjo garaž. Začeli so jih graditi. Zidovi ob stolpnicaž je kažejo rebra. Tedaj pa so skočili pokonci tisti, ki garaže že imajo:

»Uničili boste zelenice in izgled naselja, to je vendar kršenje osnovnih urbanističnih principov!«

Na občinsko skupščino so začele romati petice s 120 in več podpisniki proti gradnji garaž.

Kje so bili ti ljudje tistikrat, ko so romale na občinsko skupščino podobne petice in delegacije za gradnjo garaž? In zakaj imamo zore volivcev in javne tribune? Kaj naj bi dosegle petice zdaj, ko garaže že grade? Da bi se spet začeli pripraviti, katero povest bi raje poslušali: tisto o garažah ali tisto proti garažam!

Prav tako prehod na intenzivnejše gospodarjenje zahteva spremembe v številu zaposlenih v delovnih organizacijah, toda marsikje so prehitro iskali rešitve v zmanjšanju števila zaposlenih, predvsem v proizvodnji. Tako so stremeli za tem, da bi z manjšimi obsegi delovnih obdobjih dosegali obseg proizvodnje, namreč da bi z enakim številom zaposlenih zvišali obseg proizvodnje.

Tako se je v primerjavi z 1964. letom zmanjšalo število zaposlenih lani za 600 ljudi (gradbeništvo 1200, industrija 300). Se bolj pereče pa je vprašanje redukcije delovne sile, če upoštevamo podatek, da je kar 600 ljudi, ki so jim odpovedali delovno razmerje, iskalo pomoč na oddelkih za pravno pomoč, češ, da so jim bile krone pravice iz delovnega razmerja.

Udeleženci konference bodo morali posvetiti nekaj pozornosti tudi delitvi čistega dohodka v podjetjih, ki gre predvsem na račun skladov. Če primerjamo 1964. in 1965. leto, ugotovimo, da so se osebnih dohodki zvišali za 19 odstotkov, medtem ko so se skladi zvečali le za 5 odstotkov.

Prav tako je bilo malo storjenega na področju delitve dela in kooperacije. Nasprotno, vse več in več je težaj po ceplivih (Tovarna elementov Iskra, na primer, s skrajnimi silami drži svoje obrate skupaj). Tu prevladujejo ozki osebni in egoistični interesi. Tako dobitvev proizvodnje pa povzroča medel nastop na tujem tržišču.

Prav ob teh problemih je videti, da so se komunisti premalo zavzemali

Konferenca bežigradskih komunistov

Rešitve tudi za jutri

(Nadaljev s 1. strani)

V gospodarskih organizacijah je doslej značilna povečana aktivnost samoupravnih organov in političnih organizacij, ker so to aktivnosti terjali objektivni pogoji, v katerih so se znašle delovne organizacije z gospodarsko reformo. Toda doslej se delovne organizacije največkrat posegale po kratkoročnih ukrepih — zmanjšanju potnih stroškov, reprezentance in reklame, kar sicer zmanjšuje materialne stroške pri ceni proizvoda, ne vplivajo pa na produktivnost. Prav tako so nekatere delovne organizacije znižale stipendije, število stipendistov in javencem, zmanjšale sredstva za strokovno izobraževanje, raziskovalno delo itd. Nedvomno pa bodo ti kratkovidni ukrepi imeli vrsto negativnih posledic.

Prav tako prehod na intenzivnejše gospodarjenje zahteva spremembe v številu zaposlenih v delovnih organizacijah, toda marsikje so prehitro iskali rešitve v zmanjšanju števila zaposlenih, predvsem v proizvodnji. Tako so stremeli za tem, da bi z manjšimi obsegi delovnih obdobjih dosegali obseg proizvodnje, namreč da bi z enakim številom zaposlenih zvišali obseg proizvodnje.

Tako se je v primerjavi z 1964. letom zmanjšalo število zaposlenih lani za 600 ljudi (gradbeništvo 1200, industrija 300). Se bolj pereče pa je vprašanje redukcije delovne sile, če upoštevamo podatek, da je kar 600 ljudi, ki so jim odpovedali delovno razmerje, iskalo pomoč na oddelkih za pravno pomoč, češ, da so jim bile krone pravice iz delovnega razmerja.

Udeleženci konference bodo morali posvetiti nekaj pozornosti tudi delitvi čistega dohodka v podjetjih, ki gre predvsem na račun skladov. Če primerjamo 1964. in 1965. leto, ugotovimo, da so se osebnih dohodki zvišali za 19 odstotkov, medtem ko so se skladi zvečali le za 5 odstotkov.

Prav tako je bilo malo storjenega na področju delitve dela in kooperacije. Nasprotno, vse več in več je težaj po ceplivih (Tovarna elementov Iskra, na primer, s skrajnimi silami drži svoje obrate skupaj). Tu prevladujejo ozki osebni in egoistični interesi. Tako dobitvev proizvodnje pa povzroča medel nastop na tujem tržišču.

Prav ob teh problemih je videti, da so se komunisti premalo zavzemali

je 0,4 odstotka zaposlenih z višjo ali visoko strokovno izobrazbo in 1,2 odstotka zaposlenih s srednjo izobrazbo. Tudi Tonosa se ne more pohvaliti z bistveno višjimi številkami: 0,5 odstotka zaposlenih ima visoko (višjo) izobrazbo, 3,7 odstotka pa srednjo izobrazbo.

Povsem nelogično je mnenje, da lahko delovne organizacije shajajo brez strokovnih delavcev in se varujejo s sedanjimi uspehi, ki so zaradi konjunkturalne trenutni.

Ob tem se pojavlja tudi vprašanje materialne stimulacije. Vse tendence za izravnavanje višine osebnih dohodkov med različno strokovno usposobljenimi delavci, so naravnost nevarne, saj ne vzpodbujajo ki višji produktivnosti. V sled tega upada volja do dela in volja do izboljšav dela.

Na konferenci bodo predlagali sklep, da bi se komunisti preko samoupravnih organov zavzeli in dali pobude, obenem pa tudi aktivno sodelovali pri miranju pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov, da bo večina dela stimulirala čim bolj neposredno.

Na konferenci bodo se posebej zaostriži odgovornosti komunistov pri uredniševanju stališč, ki jih zahteva gospodarska reformna. Ena osnovnih slabosti je namreč v tem, da je vse preveč razpravljano o političnih in ekonomskih problemih in da pri tem člani ZK teh stališč ne uredičujejo.

Člani ZK pa morajo tudi znati, ne le hoteti politično delovati in morajo na podlagi ideološke literature reševati politično delo zapostavljeno. Tako je v Modnih oblačilih

je 0,4 odstotka zaposlenih z višjo ali visoko strokovno izobrazbo in 1,2 odstotka zaposlenih s srednjo izobrazbo. Tudi Tonosa se ne more pohvaliti z bistveno višjimi številkami: 0,5 odstotka zaposlenih ima visoko (višjo) izobrazbo, 3,7 odstotka pa srednjo izobrazbo.

Povsem nelogično je mnenje, da lahko delovne organizacije shajajo brez strokovnih delavcev in se varujejo s sedanjimi uspehi, ki so zaradi konjunkturalne trenutni.

Ob tem se pojavlja tudi vprašanje materialne stimulacije. Vse tendence za izravnavanje višine osebnih dohodkov med različno strokovno usposobljenimi delavci, so naravnost nevarne, saj ne vzpodbujajo ki višji produktivnosti. V sled tega upada volja do dela in volja do izboljšav dela.

Na konferenci bodo predlagali sklep, da bi se komunisti preko samoupravnih organov zavzeli in dali pobude, obenem pa tudi aktivno sodelovali pri miranju pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov, da bo večina dela stimulirala čim bolj neposredno.

Na konferenci bodo se posebej zaostriži odgovornosti komunistov pri uredniševanju stališč, ki jih zahteva gospodarska reformna. Ena osnovnih slabosti je namreč v tem, da je vse preveč razpravljano o političnih in ekonomskih problemih in da pri tem člani ZK teh stališč ne uredičujejo.

Člani ZK pa morajo tudi znati, ne le hoteti politično delovati in morajo na podlagi ideološke literature reševati politično delo zapostavljeno. Tako je v Modnih oblačilih

Kadri in konjunktura

Komunisti se bodo nadalje morali boriti tudi za čim boljše strokovno usposobljene kadre. Podatki kažejo, da je v več delovnih organizacijah strokovno delo zapostavljeno. Tako je v Modnih oblačilih

je 0,4 odstotka zaposlenih z višjo ali visoko strokovno izobrazbo in 1,2 odstotka zaposlenih s srednjo izobrazbo. Tudi Tonosa se ne more pohvaliti z bistveno višjimi številkami: 0,5 odstotka zaposlenih ima visoko (višjo) izobrazbo, 3,7 odstotka pa srednjo izobrazbo.

60 šoferjev brez volana

V naslednji pisarni so mi postregli z novimi številkami: — Februarja smo imeli na karticah 470 visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev, zdaj jih je nekoliko manj — 319. Najteže je za zaposlitev, vendar je povpraševanje striktno ali petkrat večje kot ponudba. Poseben problem predstavljajo priseljenci, in se ne nadoma znajdejo z ženami in otroci. Podjetja pa zmeraj pogosteje žele le domače delavce, domačo delovno silo, kakor tudi pravi strokovnjaki.

40 arhitektov čaka

V pisarni za sprejem visokokvalificiranih delavcev mi

dijo v tajino, pa čeprav jim doma najdemo delo, je začel seš oddeleka za inženirje, se stane dele za pisalno stroje ter baterije in podobno. Tako zaenkrat dela doma 24 različnih invalidov in 5 mater z več otroki ter še nekateri — skupno 38 ljudi, ki so v rednem delovnem razmerju. S postredovanjem zavoda delajo doma. Se več delavcev pa je zaposlenih samo priložnostno. To delo omogočajo podjetja Semernar, Tops, Institut Jožefa Stefana, nekatera konfekcijska podjetja. ... Popravilne delo je veliko. Najmanj 200 ljudi bi se lahko tako zaposlili, toda zdi se, da se podjetja premalo zavedajo vrednosti in prednosti tega dela. Delo na domu je po izračunih običajno za 35 odst. cenejše kot v tovarni!

S FordTanusom je pa tako, naši ljudje naj bi šli v Nemčijo kot turisti, mimo nas. Če bi Ford dal ponudbo, bi jih mi takoj poslali, takšne seveda, ki jih pri nas ne razbimo!

Delo na domu

Za ljudi, ki ne morejo hoditi vsak dan v tovarno, zavod organizira delo na domu. Nekateri izmed teh delavcev so tudi v rednem delovnem

Eno samo dopolnje je prekratko, da bi človek lahko dojel utrip Zavoda za zaposlovanje, ki je v resnici hiša, kjer se odloča usoda tisočih, zahtevajo vsakodnevno prisotnost zaposlenih visokokvalificiranih ljudi, med njimi kar 19 uslužbencev z visokokvalifikacijo izobrazbo, ki sicer niso na rednih mestih, vendar s svojim delom in znanjem skušajo zavodu pri njegovem poslanstvu kar najbolj koristiti.

Niko Lapajne

„KVALITETNEJE IN CENEJE“

RAZGOVOR Z NAČELNIKOM UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE LJUBLJANSKIH OBČIN

Aprila nove osebne izkaznice

Na upravi notranjih zadev vseh petih ljubljanskih občin v Kresiji smo izvedeli, da bodo pričeli zamenjati osebne izkaznice konec marca ali najkasneje v začetku aprila letos. Seveda to ne bo tako lahko delo, saj bodo morali približno 160.000 občanom ljubljanskih občin zamenjati stare osebne izkaznice. Po zakonu morajo imeti občani nove izkaznice do spomladi 1967. leta, zato so se na upravi za notranje zadeve ljubljanskih občin domenili, da bi osebne izkaznice menjali kar na sedežih krajevnih skupnosti. To bi bilo res najboljše, saj bi posebne komisije, ki bodo zamenjevale izkaznice na terenu, prihranile občanom mnogo časa.

V. S.

ZELENA TRAVICA PRECEJ STANE

Komunalno podjetje Rast je lani vzdrževalo in urejalo 433.170 kvadratnih metrov javnih zelenih površin v Ljubljani. To so parki, zelene in drugi javni nasadi, ki jih upravljajo občine ali mesto. Sem pa niso vključene zelene površine, ki jih upravljajo in vzdržujejo krajevne skupnosti, delovne organizacije ali hišni sveti. Podjetje Rast je za zelena ljubljanska pljuča porabilo 47 milijonov dinarjev.

Največ zelenih površin je seveda v občini Center (351.000 kvadratnih metrov). Zanimivo pa je, da je bežigradska občina na zadnjem mestu v Ljubljani glede zelenih površin, ki jih vzdržuje podjetje Rast. Za Bežigradom urejajo le 5.000 kvadratnih metrov.

Za vzdrževanje kvadratnega metra zelene površine je podjetje Rast porabilo povprečno 110 starih dinarjev na leto.

Skoraj tisoč otrok na zimovanju

Ceravno je bilo zimovanje naših otrok letos izredno skrbno pripravljeno, je uspelo le delno, kajti muhasta zima ni dovolila, da bi se uresničili obširni in dobro zamišljeni načrti, ki so si jih skupno zastavili Zavod za prosvetno pedagoško službo, Zveza za telesno kulturo, Zveza prijateljev mladine in Komisija za letovanje in zimovanje pri Občinski skupščini Bežigrad.

Poleg dveh izmen šolo-obveznih otrok, ki so prebili po 7 dni na Travnici gori, so bili še smučarski tečajji, izleti in šole smučanja na Taboru nad Črnučami, pri Mengeški koči in v Dolu. Posebno uspešna je bila šola smučanja na Taboru, kjer se je zvrstilo več kot 600 otrok. Osnovna šola dr. Vita Kraigherja je organizirala smučarski tečaj za 30 učencev, osnovna šola Dol pa je za svoje učence priredila smučarski tečaj, ki je zelo uspel, kajti tam so bile snežne razmere dosti bolj ugodne kot v neposredni okolici Ljubljane.

Vzgojno varstvena ustanova »Mladi rod« iz Savskega naselja je za svoje varovance

Kmalu bo minilo pol leta odkar smo v Mačkovi ulici št. 1 v poslopju Kresije odprli nove prostore za notranje zadeve vseh petih ljubljanskih občin. Mnenja o pravilnosti in utemeljenosti združitve tako po finančni, kot po organizacijski strani, so bila med občani zelo deljena. V tem času smo že imeli opravke v teh prostorih ali pa smo vsaj slišali pripovedovanja sosedov, zato bomo kaj lahko pridili ugotovitvam, ki nam jih je v razgovoru nanizal načelnik združene uprave Dušan Mrak.

Mnenja so bila pred reorganizacijo oddelkov za notranje zadeve ljubljanskih občin, predvsem kar se tiče denarja, zelo različna. Slišati je celo trditev, da so stroški sedaj večji, kot je znašal seštevke izdatkov vseh občinskih oddelkov za notranje zadeve, ko so bili še samostojni na sedežih posameznih občin. Je na tem kaj resnice?

Govorice so povsem neutemeljene, je dejal Dušan Mrak, izvirajo pa iz pomanjkljivega prikaza stroškov po posameznih občinah, kar je finančna služba kasneje tudi ugotovila. Ne da bi upoštevali številne prednosti, bo stroškov za približno 18 milijonov din manj, kot prej. To pa ne gre le na račun zmanjšane števila uslužbencev. Med zmanjšane stroške lahko prištejemo tudi blizu 10 milijonov letno, ki jih moramo plačati za najemnine, česar na občinah ni bilo treba, vsaj 200.000 din mesečno za poštne občane in verjetno še kaj.

V čem pa se kažejo bistvene prednosti sedanje organizacije dela?

Nedvomno je ena pomembnejših prednosti takorekoč »non-stop« poslovanje. Občani niso več vezani na uradne dneve na občinah, ko so morali zaradi nujnih opravkov zapuščati delovna mesta. Ko smo ravno pri tem, kaj ni tudi tu precejšen prihranek, če vam povem, da nas vsak dan obišče od 1.300 do 1.700 občanov, od tega pa vsaj 500 v popoldanskih urah? Morda se bo le kdo našel in seštel samo vrednost teh ur, ki so bile prej za delovne kolektive izgubljene.

Ste morda že kdaj prisluhnili glasovom občanov?

Predno odgovorim na vaše vprašanje, morda ne bo odveč še nekaj besed o organizaciji dela na konkretnem primeru — pri potnih listih. Prej je uslužbenec na občini sam reševal vse prošnje za izdajo potnih listov. Če je delal vestno, je še nekako šlo. Opraviti je moral preveč operacij, zato se je kmalu nabrala gora potnih listov. Prav z boljše organizacijo pa smo dosegli, da lahko občani dobe potni list po treh dneh, prej pa so ga dobili po de-

setih dneh. Uslužbenka pri okencu sprejema, nato pa se delo deli in končno pride potni list nazaj k okencu, kjer ga lahko občan dvigne. Žal je še vedno precej takih, ki mislijo, da se da to narediti v enem dnevu. Če bi to zmogli, bi to tudi storili. Prav tu in pri malomarnosti občanov, ki ne prijavljajo spremembe bivališča, je največ negotovnosti.

Prisluhnili smo občanom; pripravili smo pismeno anketo. Razdelili smo 750 anketnih listov, izpolnjenih pa smo dobili 496. Na prvo vprašanje, koliko časa je občan čakal pred okencem, smo dobili naslednje odgovore: 53,6 odstotka jih sploh ni čakalo, 32,6 odstotkov jih je čakalo do 5 minut, 7,1 odstotek do 10 minut in 1,2 do 15 minut; nekaj ni odgovorilo. Pri naslednjih vprašanjih o vpludnosti uslužbencev in sploh o mnenju občanov o združenju uprave se je pohvalno izrazilo več kot 90 odstotkov anketirancev. To je pohvalno in vzpodbudno za nas. Anketirali bomo občane še večkrat.

Vse pa verjetno tudi še ni urejeno tako, kot naj bi bilo. Katere so vaše težave in kje želite izboljšati organizacijo dela?

Ob otvoritvi smo se najbolj bali, če le ne bo prostor premajhen. S »šalterskimi« sistemom pa smo dosegli, da ni nikoli gneče. To se je pokazalo še posebno pri registraciji motornih vozil, ko kljub gneči pri osmih okencih zmoremo vse delo.

Težave nam, pa tudi sebi, povzročajo občani, ker neredno prijavljajo spremembo stalnega bivališča. Pri iskarnju raznih dokumentov tako po nepotrebnem ovirajo naše delo, sami pa izgubljajo več časa. Pomanjkljivost je bila še v tem, da so bili oddelki narodne obrambe, ki so tesno povezani z registrom prebivalstva, na sedežih posameznih občin. Upamo, da bomo čimprej uspeli združene oddelke narodne obrambe ljubljanskih občin spraviti v neposredno bližino, morda celo pod isto streho.

Kako ste se pripravili na povečan obisk tujcev v turistični sezoni?

Seveda bo naš oddelk imel s tujci veliko dela. Z našo organizacijo se lahko kaj hitro prilagodimo: če bo treba, bomo storili tako, kot smo pri registracijah, ko smo za ta dela namenili več okenc kot sicer. V oddelku za tujce in potne liste bo delalo več uslužbencev, ki govorijo vsaj po en tuj jezik.

V. SMOLE

Poslovanje uprave za notranje zadeve Ljubljana

Delovni čas Uprave za notranje zadeve ljubljanskih občin v Kresiji (Mačkova ulica št. 1) je vsak delavnik od 7. do 19. ure, ob sobotah pa od 7. do 11. ure. Prijavni urad pa ima vse dni v tednu, razen sobote, uradne ure od 7. do 21. ure. Od 17. novembra 1965, kar so službe notranjih zadev vseh petih ljubljanskih občin združene, je v združenju upravi šest sektorjev:

- sektor za potne liste in tujce (telefon 315-862)
- sektor matične službe (telefon 315-663)
- sektor za promet (telefon 315-665)
- sektor registra prebivalstva tel. 315-861)
- sektor za požarno varnost (hišna centrala 310-566)
- sektor za javni red in mir (hišna centrala 310-566)

Prvi štirje sektorji so v pritličju, zadnja dva, na katera se občani zelo malo obračajo, pa imata prostore v prvem nadstropju. V pritličju je tudi urejena informativna služba, pri informatorju pa je razen ustreznih obrazcev mogoče kupiti tudi kolke in dobiti vsa potrebna obvestila. Razen direktnih telefonov imajo vse službe tudi interne telefone preko hišne centrale, ki ima telefonsko številko 310-566.

Oddelek za potne liste in tujce posreduje občanom odgovore na vsa vprašanja pri potovanju v tujino in izdaja potna dovoljenja. V oddelku za matično službo občani lahko opravijo vse zadeve okrog knjige rojstev, evidence porok in evidence o umrlih. V tem oddelku lahko zahtevajo tudi izpiske in potrdila iz teh dokumentov, ki vam jih uprava za notranje zadeve najkasneje v treh dneh pošlje po pošti. V oddelku za promet vodijo evidence voznikov motornih vozil, njihovih avtomobilov in podaljšujejo veljavnost registracije za naslednje leto. Pri okencih registra prebivalcev je lahko med drugim vsak čas mogoče izvedeti za naslov občana, ki stanuje v Ljubljani.

Organizacija dela v združenju upravi notranjih zadev je tako urejena, da občani izgubijo kar najmanj časa. Velika prednost je že v tem, da ni več »uradnih dni za stranke«, kot je bilo prej po posameznih občinah, razen tega pa je morda še večja prednost v tem, da so vsi oddelki na voljo občanom popoldan, ko niso na svojem delovnem mestu in po nepotrebnem ne zapuščajo delovnega mesta med rednim delovnim časom. Vse prošnje in želje lahko uslužbenec posreduje tudi pismeno, zahtevano potrdilo ali dokument, seveda, če ni posebnih zadržkov, pa še isti dan pošlje nazaj občanu. Za poštino, ko z uprave notranjih zadev pošljajo zaproseni dokument, ni treba pošiljati znamke ali denarja.

V Stožicah spet „asfaltna akcija“

Kmalu potem, ko je mestni svet zavrnil odlok o prispevku za uporabo mestnega zemljišča in priporočil, naj v občinah uvedejo samoprisevek za gradnjo komunalnih naprav, so se v Stožicah že pogovarjali, kako letos asfaltirati še nekaj ulic. Lanska akcija, ko so s prostovoljnimi prispevkom občanom asfaltirali vse ulice na »Korejki«, obeta, da tudi letos ne bodo imeli težav. V načrtu imajo, da bi letos asfaltirali Tesovnikovo ulico, ulico Pod klanecem in Kratko pot na Ježici ter ulic Mala vas in Stožice.

Računajo, da bodo letos zbrali pri občanah in podjetjih v Stožicah in na Ježici približno 5 milijonov starih dinarjev. Podjetje »Cementar« je obljubilo, da bo razen denarja prispevalo tudi gradnjo za podlago ceste, denar pa so obljubili tudi pri »Kaminu«.

Zaenkrat še niso pričeli zbirati prostovoljnega prispevka. Takoj ko se bo začel zbirati denar, pa bodo tudi zaropotali stroji na cestah. Tako zastavljena akcija ima pri občanah največ odmeva.

B. S.

ZDRUŽENI TUDI ODDELKI ZA NARODNO OBRAMBO LJUBLJANSKIH OBČIN

Ljubljanske občine so se odločile združiti še eno službo — oddelke za narodno obrambo. Od prvega aprila dalje bodo Ljubljančani vse »vojaške« zadeve opravili na upravi za narodno obrambo pri mestnem svetu. Poslovala bo v Kresiji, Mačkova ulica 1, kjer je tudi uprava za notranje zadeve. Oddelki za narodno obrambo pri občinah so že prenehali poslovati.

Na upravi za narodno obrambo bodo imeli nepretrgan delovni čas od 7. ure zjutraj do 19. ure zvečer vsak dan. Opravljali bodo enake posle kot dosedanjí oddelki za narodno obrambo na občinah.

Posebno ugodno bo, ker se zdaj občanom ob spremembi bivališča ne bo treba več dvakrat prijavljati. Uprava za notranje zadeve bo namreč sprejemala bivališča, ki jih bodo prijavili državljani, posredovala tudi upravi za narodno obrambo.

Za Prekmurje več kot 12 milijonov dinarjev pomoči

Akcija za pomoč poplavljenecem v Prekmurju, ki jo je organiziral Rdeči križ za Bežigradom, je več kot uspela. Vrednost zbranega materiala in denarnih prispevkov presega 12 milijonov starih dinarjev. Delovne organizacije so zbrale 1,7 milij. dinarjev in materiala v vrednosti 2,9 milijona dinarjev, občani so prispevali 1,5 milijona dinarjev in materiala v vrednosti 5 milijonov dinarjev, šoli Vita Kraigherja in Maksa Pečarja pa sta zbrali 172.000 dinarjev in materiala v vrednosti 589 tisoč dinarjev.

V vzgojno varstvenih ustanovah za Bežigradom je zdaj 955 otrok. V občinskem proračunu je zanje zagotovljenih 98.863.000 starih dinarjev. — Najbolj veselo novico o otroškem varstvu za Bežigradom bomo zapisali čez kakšen mesec dni, ko bodo za občinski praznik 9. maj zasadili prvo lopato pri gradnji nove otroške varstvene ustanove v Soseski 6 v Stožicah. Predvidevajo, da bo nova ustanova sprejela prve otroke že spomladí prihodnjega leta.

Foto: J. V.

ČRNI ZIDOVI SO POSTALI BELI

Predpisi podpirajo, praksa legalizira črno gradnjo

V oktobrski številki Zbora občanov leta 1964 smo iz seje občinske skupščine poročali: NA CRNO ZGRAJENE HIŠE BODO PODRLI BULDOZERJI. Takšen je bil naslov članka, pod njim pa smo zapisali sklep naše občinske skupščine, ki ga je poročevalec oblikoval takole:

«Odborniki so na zadnji seji občinske skupščine soglasno sprejeli sklep, da naj vsako hišo, ki bo odslej dalje zgrajena brez gradbenega dovoljenja, podro. Nastalo je (le) vprašanje, kako naj se ukrepa proti tistim, ki so hiše (le) zgradili. Vendar ni bilo enotnega zaključka. Jasno pa je, da se bo moral sklep skupščine upoštevati in da škode, ki jo povzročajo posamezniki z brezvestno gradnjo, kmalu ne bo več...»

Tako je zapisal naš list. In kaj se v resnici dogaja po tem sklepu v praksi? Oziroma se malo naokrog!

Na buldozerje smo pozabili

Kompleksna črna gradnja individualnih hiš na Črnučah (glej pod Gmajna!) legalizirana. Hiša na križišču Tomarčeve ceste, hiša v Turnerjevi ulici, v Podgorici, Senta Jakobu, garaže, prizidki, nadzidave... toda, kdo bi vedel za vse, saj niti občinski gradbeni inšpektor nima točnega pregleda, kdo, kaj, kako in zakaj gradi. Njegova naloga je zelo omejena. Toda vrtno se raje h konkretnim črnim zidovom.

Ze skoraj legendarna črna gradnja skupine individualnih hiš v črnuški Gmajni je legalizirana in pika. Stvari so se strokovno lotili strokovnjaki. Tu torej ni, da bi klicali na pomoč buldozerje. Hiša na križišču Tomarčeve ceste je v II. gradbeni fazi. Zidovi so poglani iz zemlje brez lokacijskega in gradbenega dovoljenja. Postopek je v teku. Lastnik bo v najslabšem primeru plačal 20.000 dinarjev (beri dvajset tisoč dinarjev) mandatne kazni pri občinskem sodniku za prekrške, potem ali pa že medtem pa bo lepo gradil naprej. In ko bo hiša pod streho ali celo že vseljena, bo dobil vse papirje — črno na belem: lokacijsko in gradbeno dovoljenje — in kdo ve, če ne še kakšno nagrado, saj bo, nekoliko širše gledano, rešil del splošnega stanovanjskega problema, ki nas tare na vsakem koraku, mar ne?!

Krivi zidovi

In črni zidovi v Turnerjevi ulici? Ta zgodba je že nekoliko bolj zapletena, vendar se za lastnika (uradno dva) odvija zelo ugodno. Gradbeno situacija je naslednja: Tov. Radilović je dobil lokacijo in gradbeno dovoljenje za prizidek k svojih hiš — za nekakšno pritlično zidavo, da bi imel v njej gostilno, kakor je prosil. Ko je pritlični prizidek pozidal, je meni nič tebi nič vso zadevo dvignil še za eno nadstropje. Da bi ponovno zaprosil za novo lokacijsko in gradbeno dovoljenje, mu očitno ni prišlo niti na misel. Zakaj, saj je vso zadevo samo dvignil. Mož je sicer dobil odločbo o ustavitvi vseh del — v II. gradbeni fazi — vendar se zanj še zmenil ni in nadaljeval gradnjo do II. gradbene faze. Sodnik za prekrške ga je na prijavo občinskega gradbenega inšpektorja kaznoval z 20.000 din!

Po veljavni in utrjeni praksi je mož zdej zaprosil za novo lokacijsko in gradbeno dovoljenje, ki ju bo prav gotovo dobil, če ju že ni.

Kaj so urbanistični principi

»Zakaj pa mu ne bi dali lokacijskega in gradbenega dovoljenja?« pravi tovariš Pavič na občini, če pa s to (črno) gradnjo niso kršeni

urbanistični principi?« No, in stvar je rešena. Odgovorni na občini in na LUZ (Ljubljanski urbanistični zavod) za vsak primer točno vedo, kaj so to urbanistični principi.

Da bi bili črni zidovi v Turnerjevi ulici št. 5 še bolj zanimivi, je sosed Videtič (vsaj uradno) pritisnil k tej črni hiši še eno. Takole na oko sta »obes« hiši v resnici ena sama hiša (le dva lastnika oziroma graditelja) sta jo vsak »po svoje« začela in že skoraj dogradila. Polovica te dvoedine hiše uradno pripisane lastniku Videtiču (Turnerjeva 3) nima ne lokacijskega, ne gradbenega dovoljenja. Ker je prva Radilovičeva polovica samo napol črna gradnja, že legalizirana (zavod za urbanizem soglaša, da je Radilović stavbo dvignil brez dovoljenja), podobna usoda prav gotovo čaka tudi drugo čisto črno polovico, mar ne?!

Zidaj, potem pa prosí

Le kdo bo šel zdej podirati to polovico hiše, ki je sestavni del druge polovice, in ki se je »razvila« iz dovoljene

Lani 17 000 tujih turistov

Za Bežigradom se zadržujejo le po en dan — Pritegnili bi jih bazeni v kampu

Po podatkih, ki jih je zbralo Turistično društvo Bežigrad, so lani zabeležili v naši občini 37.828 nočitev turistov (v kampu, internatih in privatnih sobah). Nočitev tujih turistov je bilo 23.426 (50 odst. več kot leta 1964), nočitev domačih gostov pa 11.402 ali 48 odst. manj kot predlanskim. Turistov je bilo vsega 25.130 (24. odst. več kot leta 1964). Tujih turistov je bilo 17.236 ali 46 odst. več kot predlanskim, domačih pa je bilo 6 odst. manj kot leta 1964, vsega 7.894.

Stevilo tujih turistov, ki prenočujejo za Bežigradom, zadnja leta naglo narašča. Največ jih seveda postavi šotore v kampu na Ježici, tam so lani zabeležili 15.600 nočitev, kar je več kot kot 2/3 vseh nočitev tujih turistov za Bežigradom. Gostje se zadržujejo v kampu povprečno le en dan. Ljubljana je pač tranzitna turistična postojanka, turisti pa se tudi vedno manj časa zadržujejo celo v znanih turističnih krajih. To je pač posledica avtomobilskega turizma in s tem se je treba sprijazniti. Zato pa seveda ni treba vreči puške v koruzo. Turistični delavci za Bežigradom zatrjujejo, da bi lahko precej podaljšali bivanje turistov v kampu, če bi imeli zraven kopalnice v bazeni. Ta objekt je že dolgo v načrtu turističnega gradnje za Bežigradom, zato menijo, naj bi se tudi druge organizacije (SZDL, mladina, športna društva) skupaj z Mestnim svetom, zavzele, da bi te načrte le začeli uresničevati.

V juniju, juliju in avgustu je turistom na razpolago za Bežigradom tudi 880 ležišč v internatih in pri zasebnikih. Te zmogljivosti pa so bile lani slabo izkoriščane: komaj

ga prizidka? Iz dovoljenega prizidka je tako zrastle ena sama velika hiša, ki ima, kakor že rečeno, (vsaj) uradno dva lastnika. Ta nova hiša je oddaljena največ tri metre od sosednje že obstoječe hiše... Urbanistični principi (kakšni) torej niso kršeni in tudi druga polovica čisto na črno zgrajene hiše lahko vsak čas pričakuje uraden blagoslov.

Kje in kakšna je tu morala se pri najboljši volji ne da povedati. Jasno je le, da obstoječi predpisi in praksa naravnost narekujejo črno gradnjo in jo v najmanjši meri tudi podpirajo — kjer se lastniki črnih zidov pač znajdejo.

Tudi v Senta Jakobu in Podgorici bodo ali pa so že začeli graditi na črno. »Le zakaj ne bi, saj drugod po občini tudi pravijo: Le kdo bo kaj podrl?«

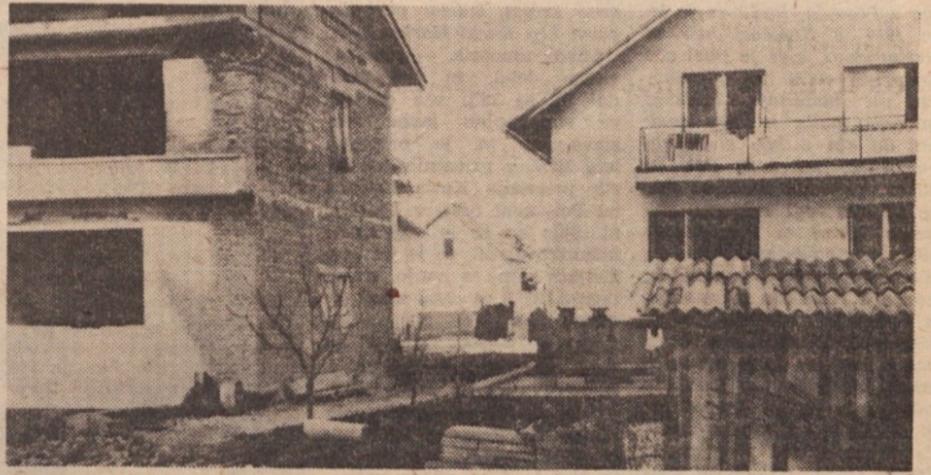
Torej od deklarativnih skepov o buldozerki vojni proti samovoljni črni gradnji do prakse je dolga pot.

In kaj smo podrlí?

V naši občini smo doslej porušili šest črnih garaž, štiri barake in zasuli tri gradbene jame. Zakaj? Če pa nekateri vendarle lahko grade na črno, potem pa jim zidove še blagoslovimo?!

Kje je »luknja?« Samo v zakonih in predpisih ali morda še kje drugje? Lepo vprašanje za odbornike občinske skupščine, pa recite, če ne?!

NIKO LAPAJNE

STISKA PA TAKSNA — Hiši v Turnerjevi ulici sta vsega tri metre narazen. Foto: N. L.

Anketa

KLUBI V ZAGATI

Prejšnji mesec so člani občinskega odbora SZDL in občinskega komiteja ZMS na skupni seji razpravljali o delu družbenih centrov. Leti naj bi bili središče družbenega in političnega dela v krajevnih skupnostih, vendar že zdaleč nimajo tiste vloge, ki jim je bila namenjena, ko so jih zgradili. Nič več ni mogoče govoriti, da ni prostorov. Zdej se največkrat zaplete ob denarju, ki ga je za delo družbenih centrov resda premalo. Toda v zagati smo tudi z delovnimi programi. Povprašali smo nekaj Bežigradčanov kaj sodijo o delu družbenih centrov:

Miran Novšak,
član občinskega komiteja
Zveze mladine:

■ Za dosežanje delo družbenih centrov je značilno, da niso imeli jasno izoblikovanega koncepta dela. Tam naj bi imeli sestanke, knjižnico, ples, športne sekcije, razgovore s poslanci itd., toda ko se je pokazalo, da ni denarja, je aktivnost zamrla in vse skupaj se je skrčilo na bife in gledanje televizije. Glede dejavnosti mladih v družbenih centrih lahko rečem, da so zastavili delo v številnih sekcijah, ki pa niso zaživele in zato se je družbeni center spremenil v shajajšče brez posebnega programa. To pa mlade odbija. Poleg tega starši ne pustijo svojih otrok v družbeni center, če tam točijo alkoholne pijače.

Težave so tudi s kadem. Prizadevanja posameznih družbenih centrov bi morali združiti. Dosti boljše bi bilo, če bi v vsakem razvili samo eno sekcijo, ki bi lahko združevala mlade ljudi iz vse občine in celo od drugod. Za to pa bi lahko zagotovili poseben strokovni kader. Seveda bi morali s temi sekcijami seznaniti šole in delovne organizacije, ne pa tako kot filmski klub Bežigrad, ki živi malo manj kot v ilegali.

V družbenih centrih bi morali tudi organizirati razgovore z odborniki ter republiškim in zveznim poslanci, saj so takšni razgovori nujni za nadaljnji razvoj samoupravljanja.

Družbeni centri bi morali imeti vsaj polprofesionalne strokovne organizatorje, ki nikakor ne bi smeli družbenega centra voditi, to bi morali prepustiti neposredno občanom. Leti bi morali odločiti, ali še hočejo tajnika kra-

jevne skupnosti, če krajevna skupnost nima več servisov, stanovanjske zadeve pa je prevzelo posebno stanovanjsko podjetje.

Silvo Čebulj,
predsednik občinske zveze za telesno kulturo:

■ Le tri telesnokulturne organizacije v naši občini imajo lastne prostore, vsi drugi imajo sestanke v klubih. Klubi se niso dosti spremenili. Se vedno je najvažnejša stvar bife in pijača. Razen sestankov, sej in zborov volivcev, v klubih tudi v zimskem času ni druge dejavnosti. Mnogo organizacij in seveda staršev prav zaradi bifejev ne pusti mladine v klube, ker se kažejo razni kvarni vplivi: pijančevanje, kartanje, nespodobno govorjenje itd.

Če ni denarja za vzdrževanje klubov s takšno vsebino, kakršno smo jim namenili in ki naj bi koristila vsem, potem raje ne govorimo o prostorih, kjer naj bi se zbirala mladina. Gostiln in podobnih lokolov imamo že dovolj. Hočemo reševati mladino vseh kvarnih vplivov, pa jo prav sami navajamo na slabo pot.

Katja Ocepek,
študentka:

■ Prostore za krajevne družbene centre smo ponekod sicer uredili, toda kar samo po sebi do aktivnosti s tem še ni prišlo. Menim, da bi morali za vsako dejavnost imeti v klubu človeka, profesionalca ali vsaj honorarca, ki ne bi skrbel za bife, ampak za aktivnost družbenega centra. To je pot, ki bi jo morali ubrati, čas pa je že, da se točno dogovorimo tudi za programe.

Erik Zrimšek,
član občinskega komiteja ZMS:

■ Krajevne organizacije SZDL se za sugestije o delu preveč zanašajo na občinske forume. Mladina na terenu bi morala sama najti stike z organizacijami, da bi našli skupno vsebino za delo. Ko je bil denar za gradnjo klubov ni temu nihče nasprotoval, čeprav ga povsod niso porabili za tisto, za kar je bil namenjen.

Ne more vsak klub razviti ne vem koliko vrst dejavnosti. O tem naj bi se sami odločili v krajevni skupnosti.

Peter Lebar, član občinskega komiteja ZMS:

■ Bifeji niso glavni vzrok za nedejavnost klubov. Nenačrtno sestavljeni programi ne pritegnejo mladine. Programi so površni in ne po željah mladine. Klubi naj bi se usmerili le na dvoje ali troje področij, izhajajoč iz želja in potreb mladine, ki se bo mladina tamkaj res shajala. Vodje klubov bi morali biti sposobni voditi razne dejavnosti in sploh pritegniti mladino. Vodje posameznih sekcij bi morali biti strokovnjaki, ne pa nekakšni »šefji«.

Le ob pomoči vseh organizacij na terenu (SZDL, kulturno-prosvetna društva itd.) bi klubi lahko zaživele, da bi se mladina tamkaj res shajala, izobraževala in zabavala.

Andrej Kostanjšek, tehnik v tovarni Elma:

■ Zgrešeno je bilo že v začetku, ko smo postavili klube brez vsakega programa. Ker tudi ni denarja, da bi vsebinsko pripravili programe, se klubi »samostojno« financirajo z bifeji, to pa meče nanje slabo luč. Menim, da je klubov preveč, razdrobljenost so morali biti razdeljeni po interesih in poleg bi laže sestavili dober program.

V družbenih centrih bi morali tudi določiti vlogo tajnika krajevne skupnosti pri dejavnosti kluba.

SLIKAR POSAVJA

Turistično takso - turizmu

Slikar France Godec je doma s Posavja. Rodil se je leta 1910. v Kačičevi hiši za Bežigradom, kjer je imel oče pekarijo, mati pa gostilno. Za vse nadaljnje življenje mladega fanta je bilo usodno, da sta v hiši stanovala glasbenik, po rodu Čeh in slikar, po rodu Madžar. Ker pa je bilo tudi kulturno življenje takrat za Bežigradom silno razgibano, saj so bile na dnevnem redu prireditve, koncerti, veselice in nastopi, je poznejši umetnik odrasčal sredi slikanja, muzike in petja, kar vse se je ujelo v mlado dušo in mu izoblikovalo ne le značaj, ampak tudi nakazalo življenjsko smer. Ze dvanajst let star se je France Godec odločil za risanje, leto kasneje pa je bil že v kiparski šoli. Takrat je za delavce Strojnih tovarn, ki

so se zelo radi zbirali v mami krčmi, izdelal prvi doprni kip Karla Marksa.

Mladi umetnik — risar je veliko delal, še več stradal in se učil vse do prve samostojne javne razstave, ki jo je pripravil leta 1937. v privatnih prostorih prijatelja Karla Kopača na Poljanski cesti v Ljubljani. Sele ko se je v javnosti nekoliko utrdil, se je jel življati samo s svojo umetnostjo, ki ji je ostal zvest do danes.

Slikar France Godec je pred kratkim razstavljal v Nemčiji, njegova srčna želja pa je, da bi razstavil svoja platna na Posavju, kjer mu je tekla zibelka, kjer vsa leta živi in kjer najdem večino motivov za svoja umetniška dela. Za Bežigradom so že razpravljali, da bi dali umetniku možnost razstavljanja v prostorih družbenih organizacij v Stožicah. S to novico smo obiskali slikarja in mu zastavili nekaj vprašanj:

● Kolikokrat ste že nastikali Savo in kaj vas tako priteguje na savske motive?

Zame je Sava od Mednega do Senjaka neizčrpen arzenal motivov, ki ob njih podoživljam vso slovensko liriko. Ob savskih motivih se srečujem z narodnimi pesmimi in izročili. Ob vsaki kmečki hiši, ob vsakem oknu, celo kmečkem dvorišču in starem kozolcu, se mi poraja cela kopica likovnih in čustvenih predstav, ki jih hočem kot slikar upodobiti z barvami.

● Ali vam je še katera druga krajina ali reka tako pri srcu?

— Ne manj kot Sava, čeprav so mi ob njej tekla otroška leta, me prevzame Soča in Soška dolina prav do izliva, kjer postanem čisto pobožen.

● Sliši se, da ste eden redkih še živečih slikarjev-krajinarjev. Torej nekak viharnik. Ali boste ostali temu zvesti do konca svoje umetniške poti?

— Naš slovenski pejzaž je tako bogat in zanimiv, zato smatram, da eno življenje ne zadošča, da bi se izčrpala neizmerna lepota in ljubkost naše pokrajine. To bogastvo me silil, da se iz dneva v dan zatekam na področje pokrajine, v njej iščem in jo oblikujem, pri tem pa sodoživ-

SLIKAR FRANCE GODEC: »Ob savskih motivih podoživljam vso slovensko liriko.«

ljam vse momente, ki so danes ne samo slikarju, temveč vsakemu človeku, ki ljubi naravo.

● Kako ljudje sprejemajo in cenijo vaša dela?

— Kolikor morem presoditi sam, naleti moje slikarstvo povsod na prijateljski sprejem. Verjetno zato, ker z njim izpovedujem stvari in čustva, ki so dana vsem ljudem, če jih avtomatizem tempa sodobnih mest in indust-

rije čustveno še nipopolnoma ohromel.

● Pa še besedo o tem, kako vaša dela posredujete ljudem?

— Vsako leto prirejam vsaj tri samostojne razstave, ki so vedno zelo dobro obiskane. Seveda je razstavljanje združeno z velikimi izdatki, zato vselej pričakujem, da vsaj dva do tri moja dela kao odkupi. Doslej sem imel že preko 70 samostojnih razstav, med njimi v vseh večjih jugoslovanskih mestih in celo v tujini. Imam navado, da ob razstavah prirejam predavanja za mladino in po svoje pomagam k lažjemu razumevanju umetnosti in kulture.

● Kaj pravite k temu, da boste v letošnjem letu verjetno razstavljali na Posavju?

— To je moja srčna želja, da bi Posavci skozi moje oči in mojo umetnost videli Posavje.

JAK

Smučarski tečaj na Taboru

Na Taboru nad črnuškim mostom je bil med zimskimi počitnicami smučarski tečaj. Organizirala ga je občinska zveza za telesno kulturo in Zveza prijateljev mladine Ljubljana-Bežigrad. Tečaj, ki so ga vodili smučarski trenerji, so organizirali z namenom, da omogočijo tudi tistim šolarjem, ki niso bili na tečajih s svojimi šolami, organizirano smučanje.

Prve dneve je bilo na tečaju veliko mladih smučarjev. Toda po dobrem tednu je tečajnikom ponagajalo vreme, tako da so morali zaradi pomanjkanja snega tečaj zaključiti. Prav gotovo pa je ta tečaj pokazal, da bi bilo koristno takšne akcije organizirati še v naprej, saj je mladina pokazala veliko zanimanje.

I. PI.

Nov gasilski avtomobil

Gasilsko društvo Črnuče je ob rednem letnem obnem zboru dobilo nov gasilski avtomobil. Društvo ni imelo nobenega primerne vozila. Avtomobil je izročil društvu v imenu Občinske gasilske zveze Ljubljana-Bežigrad njen predsednik Franc Rozman.

Pred obnim zborom turističnega društva Bežigrad, ki bo 5. aprila, so turistični delavci živahno razpravljali o razvoju te gospodarske panoge v naši občini. Največ so se seveda zadrževali pri načrtih za gradnjo novih objektov in pri turistični taksi.

Več bežigraskih gospodarskih organizacij se zanima za gradnjo hotela za Bežigradom. Hotel kategorije B z restavracijo naj bi stal nekje pri Gospodarskem razstavišču in bi bil še posebno prikladen ob sejemskih prireditvah. Turistično društvo je predlagalo svetu za trgovino, gostinstvo in turizem občinske skupščine, naj bi se pogovorili z gospodarskimi organizacijami, ker so le-te pripravljene tudi prispevati lastna sredstva. Skupščina naj bi se tudi zavzela za gradnjo kopališča na Ježici. Dogovorili naj bi se z mestnim svetom, da bi sodelovale vse ljubljanske občine. Predlagajo, da bi Bežigrad prispeval 30 milijonov starih dinarjev, ki bi jih dobili od prodaje cevi in filtrirnih naprav, ki so uskladiščene na dvorišču Linhartove ulice 16.

Turistični delavci menijo, da zasebne gostilne v naši občini glede prostorov, opreme, predvsem pa snage v sanitarnih prostorih, močno zaostajajo za podeželskimi gostilnami. Inšpektorji jih sicer pogosto obiskujejo in lastnike tudi kaznujejo. Menijo, da bi morali biti pri izdaji obrtnih dovoljenj bolj dosledni, kajti tudi zasebne gostilne morajo biti primerne urejene.

Turistično društvo bo dobilo letos 1,1 milij. starih dinarjev dotacije od občinske skupščine. Menijo, da je ta vsota namenjena za osnovno društveno dejavnost — turistično vzgojo prebivalstva in olepševalne akcije. Ker pa turistično društvo ni le družbena organizacija, ampak opravlja tudi gospodarske posle, se turistični delavci vzamejo, da bi takšne akcije financirali s turistično takso. Občinska skupščina bi morala zato sprejeti odlok, da odstopa turistično takso društvu, ki naj denar uporabi za pospeševanje turizma. Pripominjajo, da večina občin nakaže turističnim društvom dotacijo v znesku, kolikor znaša vplačana turistična taksa, ali pa s posebnim odlo-

kom odstopijo turistično takso društvom.

Turistične takse se je pred leti nabralo kaj malo, ker so jo odvajali v občino Center. Ko je turistično društvo to uredilo, izboljšalo informativno, recepcijsko in propagandno službo, se je od turistične takse nabralo precej več denarja: 1963. leta 1,1 milijona starih dinarjev, predlanskim 2,4 milijona dinarjev (od tega so po dogovoru en milijon pustili Rekreativnem centru), lani pa se je nabralo od turistične takse že več kot 3 milijone dinarjev.

Turistično takso so uvedli prav zato, da bi dobili denar za pospeševanje turizma. Iz vršni svet SR Slovenije je že pred leti priporočil občinam, naj turistično takso prepustijo turističnim društvom, le-ti pa naj denar uporabijo za razvoj turistične dejavnosti.

Bežigraski turistični delavci zato pričakujejo, da bo tudi naša občinska skupščina sprejela takšen odlok in s tem omogočila društvu, da bo še bolj skrbelo za razvoj turizma.

DOPISUJTE!

Gasilci sprejeli delovni program

V gasilskem domu na Ježici je bil plenum občinske gasilske zveze Ljubljana-Bežigrad. Udeležili so se ga predstavniki vseh terenskih in industrijskih društev ter predstavniki družbeno političnih organizacij. Sprejeli so program dela za letos.

Sklenili so, da bodo nadaljevali s preventivnimi protipožarnimi pregledi na terenu, ki jih bodo opravila terenska gasilska društva. Organizirali bodo tečaje za izprašane gasilce, v tednu požarne varnosti pa bodo propagirali to službo med občani. Tesneje bodo sodelovali tudi z drugimi gasilskimi enotami v Ljubljani. Zavzeli so se tudi za skrajno varčevanje, pri tem pa poudarili, da ne sme trpeti operativna dejavnost društev na terenu.

O programu so razpravljala tudi gasilska društva na rednih letnih občinih zborih.

ŠOLSTVO

Razdelitev denarja

Sklad za šolstvo je razdelil 959 milijonov starih dinarjev, ki jih je letos namenila občinska skupščina za šolstvo. Osnovne šole bodo dobile 484 milijonov, gimnazija 125 milijonov, glasbena šola Franca Šturma 30 milijonov, večerna šola za odrasle en milijon, vzgojno varstvene ustanove 99 milijonov, zavod za prosvetno pedagoško službo 8,6 milijona, vzgojna posvetovalnica 2,3 milijona ter vzgojni zavod Janeza Levca 26 milijonov dinarjev. Za investicije bo šlo 176 milijonov dinarjev.

A. G.

Film o črnuških otrocih

Sodelavci Zavoda za produktivnost SR Slovenije so na črnuški osemletki posneli film o 5. c. razredu. Film traja pol ure, izdelali pa so ga po naročilu Zavoda za zaposlovanje, in sicer za šole in mladino, ki si izbira poklice. Zavod je doslej izdelal že 16 podobnih filmov, med katerimi so še zlasti uspeli filmi o poklicih v rudarstvu, turizmu, gradbeništvu, kmetijstvu in železarstvu. Filme predvajajo v šolah in tako spoznajo poklice, ne da bi jim bilo treba obiskovati tovarne ali rudnike.

Film z naslovom »Danes v igri, jutri zares« je tokrat namenjen otrokom nižjih razredov. Doslej je namreč veljalo, da otroci od 9. do 11. leta starosti, še ne razmišljajo o poklicih, kar pa ne drži. Ustvarjalci filma so se o tem prepričali tudi na črnuški šoli.

V filmu nastopajo učenci, učitelji in starši, ki so jih filmski ustvarjalci obiskali na domovih in v šoli na roditeljskem sestanku. Scenarij je napisal LOJZE JAKOPIČ, realiziral pa ga je LOJZE JURČ.

SKRB ZA BORCE NA JEŽICI

Organizacija Zveze borcev na Ježici in v Stožicah je med redkimi, ki zelo skrbi za svoje starejše, bolne in onemogle člane. Med drugim so pripravili tudi prijateljsko srečanje nekdanjih aktivistov in članov ZB ter mamic padlih in še živečih partizanov. Sprejema se je udeležilo kar 66 partizanskih mater, očetov, aktivistov in bolnih partizanov. Najstarejša člana na sprejemu v Stožicah sta bila Hinko Privšek, znani in priljubljeni stoženski aktivist, in Franc Kušar-Gorevčev oče.

Pri tem moramo poudariti, da ZB Ježica-Stožice že nekaj let več kot lepo skrbi za svoje bolne in ostarele člane. Socialna komisija pri krajevnem odboru ZB je lani na primer za socialno šibke člane uredila 27 priznavačin, ki znašajo vsaka od 10.000 do 20.000 din. Dva in trikrat je 52 članom razdelila enkratno pomoč od 15.000 do 40.000 dinarjev. Za dan vstaje pred 22. julijem so člani odbora ZB obiskali in obdarili 23 svojih bolnih in onemoglih članov. Prav tako so obdarili 27 članov ob krajevnem prazniku. Komisija je lani tudi preskr-

belja 32 članom preventivno zdravljenje, 21 članom ZB pa je bilo na zdravljenju v zdraviliščih. To so podatki, ki kažejo odbornike in aktivne člane ZB na Ježici in Stožicah v lepi luči.

PRIJATELJSKO SREČANJE — Organizacija ZB na Ježici je gostila nekdanje borce in aktiviste ter starše padlih partizanov. Foto: M. C.

Sodelovanje vodi k uspehom

Razgovor s predsednikom upravnega odbora Silvom Čebuljem

Kako bi na kratko ocenili vlogo občinske zveze za telesno kulturo? Zveza bi morala biti organ, ki vodi strokovno delo v telesni kulturi. Še bolj bi se morali povezati s šolami, sindikatom in vsemi tistimi, ki žele razvijati telesno kulturo. Vsaka organizacija bi morala prispevati svoj delež, da bi nudili mladini dovolj telesnega gibanja na igriščih in v telovadnicah. Le z načrtnim in enotnim delom v občini bomo lahko vključili v telesnokulturno dejavnost več mladine in dosegli boljše uspehe.

Vprašanja telesne kulture rešuje le občinska zveza, ker občinska skupščina nima posebnega sveta za telesno kulturo. Le-ta je bil priključen svetu za šolstvo, ki pa niti vseh problemov šolstva ne more rešiti. V občini tako nimamo organa, ki bi vodil politiko telesne kulture. Zaradi tega smo dosegli že veliko zamudil: ni urejena telesna vzgoja v šolah, niso urejena igrišča v soseskah itd. Za igrišča je bilo predlanskim nekaj denarja, poleg pa nič več. Društva in klubi so vložili precej prostovoljnega dela pri gradnji igrišč, vendar bodo brez denarja za dograditve in vzdrževanje, ti objekti postali kamen spornice in bodo v sramoto telesni kulturi. Menim, da bi morali prizadevnost in požrtovnost društev in klubov bolj ceniti in jim nuditi vsestransko pomoč; to velja tako za občinske kot krajevne činitelje.

SODELOVANJE - POGOJ ZA USPEŠNO DELO

Pričakovano, da bodo pri tem sodelovali tudi druge organizacije. Nujno potrebujemo pomoč vseh organizacij, ker želimo, da bi s skupnimi močmi delali načrtno. Probleme telesne kulture naj bi, na primer, obravnavala tudi SZDL, terenske organizacije SZDL pa naj bi imele stalen pregled nad delom društev in klubov na svoje področje ter jim tudi pomagale. Zveza mladine in društva prijateljev mladine naj bi sodelovali zlasti na vzgojnem področ-

ju in pri raznih množičnih akcijah. Krajevne skupnosti bi morale urediti ali pa vsaj označiti prostore, kjer bi se mladina lahko igrala z žogo. Ponekod takšni prostori so, drugod pa so jih zidali. Na terenih delajo razna igrišča: otroška, šolska itd., vendar pa koordinacije pri tem delu ni. Posebne komisije odobravajo gradnjo šol in telovadnic, vendar še vedno najdemo grobe napake pri novih šolskih telovadnicah. Nasploh pa se člani telesno kulturnih organizacij premalo udeležujejo zborov volivcev, javnih tribun itd. in še zlasti premalo razpravljajo o problemih telesne kulture.

ŠPORT - PASTOREK V DELOVNIH KOLEKTIVIH

Kaj naj bi pri tem storile šole in sindikalne organizacije?

Telesna vzgoja v šolah ne teče tako kot bi želeli. Redke so šole, ki so sploh kaj napravile za to, da bi uredile svoja športska igrišča, čeprav imajo veliko mladine in bi s skromnim denarjem igrišča že zdavnaj lahko uredili. Tako so lahko storili na šoli PTT, gimnazija pa ima že leta in leta neurejeno dvorišče.

Sindikati bi morali več napraviti za rekreacijo svojih članov. Komisija za rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu je samo na papirju. V delovnih kolektivih imajo nekaj športnih ekip, toda - razen naše zveze - jim pri nadaljnjem razvoju ni nihče pomagal. Poleti, na morju, v domovih delovnih kolektivov, kaj malo skrbi za športno življenje (plavalne šole za otroke itd.).

Povezava s terenom, šolami in tovarnami je prebiska posebno takrat, kadar želimo reševati razne probleme (gradnja in popravilo igrišč, organizacija večjih prireditelj, večja množičnost itd.).

Kakšen program si je zveza letos zastavila? Posebno skrb bomo posvetili osnovnim športom: atletiki, plavanju in smučanju. S šolami in drugimi organizacijami namerava-

mo redno in sistematično delati, da bi vključili čim več mladine. Pomagali bomo, da se bodo še bolj razvili športi, ki jih gojijo društva v naši občini; organizirali bomo občinska tekmovanja in več turnirjev ob raznih praznikih. Šolska in sindikalna tekmovanja bomo organizirali v tistih panogah, ki so množičnega značaja in tistih, ki jih gojijo naša društva in klubi ali pa se zanje zanimajo šole oziroma delovni kolektivi. Še posebej bomo skrbeli za trenerje in vodnike. Ne gre le za šolane temveč za pomoč pri delu (razgovori, predavanja, filmi itd.)

DOTACIJA ZA DEJAVNOST, NE PA ZA NEIZPOLNJENE PROGRAME

Kako pa bo z denarjem?

Financirali bomo vse tiste akcije, za katere se bomo dogovorili z društvi in klubi. Točno bodo vedeli koliko bodo dobili in za kakšne namene bodo denar porabili. Akcij, ki jih bodo sicer imeli v programu, pa jih ne bodo izvedli, ne bomo financirali.

Nekatera društva že dlje časa zbirajo dodatna sredstva za svojo dejavnost. Marsikaj so naredili tudi s prostovoljnimi delom (delovne akcije Partizana na Ježici in v Dolu). Nekateri še vedno živijo le od dotacije občinske zveze. Vsa društva in klubi bi morali skušati najti dodatna sredstva. Načinov je več: povezava s podjetji, prostovoljne delovne akcije, pobiranje prispevkov na tekmah in prireditvah itd. Če so dobro povezani s krajevno skupnostjo in drugimi organizacijami na terenu, lahko marsikaj dosežejo, le s tarnanjem in lagodnostjo pa kaj malo.

Ste zadovoljni s povezavo med organizacijami in občinsko zvezo?

Doslej so nekatera društva iskala občinsko zvezo le takrat,

ko jim je znanjalo denarja. Zelim, da bi tudi te organizacije tesneje sodelovale z našo zvezo: gre za predloge za izboljšanje dela, za razgovore, kritiko itd. Ob tem bi poudaril, da bi morala biti tesneje povezana tudi društva in klubi med seboj. Ne bo uspehov, če bo vsak zaprt vase. Imeti bi morali več medsebojnih tekmovanj, razgovorov o sorodnih športnih panogah itd.

Kaj menite o delu upravnih odborov društev in klubov?

Če hočemo imeti solidne oblike dela v telesni kulturi, moramo imeti osnovne enote dobro razvite. Ne moremo si več zamisliti peščice ljudi, ki dela v društvu ali klubu, kjer v glavnem za tekmovanje porabijo preveč denarja, misleč, da ga morajo za vsako ceno dobiti. Zelimo takšne oblike dela, kjer pride do veljave množičnost, iz te pa naj raste kvaliteta.

V društvih je poleg sej upravnih odborov premalo sestankov celotnega članstva, kjer naj bi razpravljali o problemih v klubu. Celotno članstvo bi moralo odločiti, kako naj se dela in tudi prevzeti obveznosti. Včasih prevedo poznamo le pravice, dolžnosti pa so le breme. Program dela, ki ga sprejme občini zbor, je program za vse člane ne pa samo za upravni odbor.

Tretje leto KK »Stadion«

Na občnem zboru košarkarskega kluba »Stadion« je predsednik občinske zveze za telesno kulturo Silvo Čebulj čestital članom ob uvrstitvi v II. republiško ligo. Poudaril je, naj še povečajo število mladincev v društvu in še bolj skrbijo za disciplino.

Na občnem zboru so nagradili tudi najboljše mladince Derendo, Burjo in Ribnikarja, ki bodo prihodnje leto že nastopili v članski vrsti. —NIK

Igralci badmintonske ekipe Partizana Ježica so v prijateljskem srečanju premagali z rezultatom 10:1 ekipo FC Ferlach iz Borovljke in Koroškem. Tekmovalce in tekmovalce je sprejel tudi predsednik kraj. skupnosti Stožice Janez Dremelj. Začel je, da bi to srečanje športnikov postalo tradicionalno. Foto J. K.

PARTIZAN JEŽICA

Aktivni na vseh „frontah“

Na občnem zboru Partizana Ježica se je zbralo več kot 70 članov društva, staršev in gostov. Udeležba kaže, da se je društvo že krepko »usidralo« na terenu. Udeleženci so najprej z enominutnim molkom počastili spomin pokojnega Leopolda Novellijsa, nekdanjega dolgoletnega predsednika društva in zavzetega telesno vzgojnega delavca.

Predsednik društva Filip Stucin je v svojem poročilu nanizal vrsto uspehov Partizana na Ježici, ki niso neposredno povezani s športom. Omenimo naj podiranje Uranove hiše, razstavo o razvoju športa na Ježici, brošuro ob 20. letnici društva, bilten, ki ga izdajajo že tretje leto! Razstavo si je ogledalo približno 800 učencev osnovnih šol Stožice in Ježice. Predsednik je poudaril, da je še posebno razveseljivo dejstvo, da so člani Partizana z lastnim delom prisluzili več kot 1/3 vsega denarja, s katerim je društvo razpolagalo. Omenim je še sodelovanje s starši: imeli so sestanke, trenerji pa se močno zanimajo za učne uspehe mladih športnikov. Le-ti ne smejo trenirati in tekmovati, če imajo v šoli slabe ocene.

Predsednik tehnične komisije Lovro Močnik je podčrtal, da je imelo društvo ob preselitvi iz Stožice na Ježico samo dve pionirski vrsti in neorganizirano vadbo mlaznega tenisa. Lani pa so imeli sedem ekip pri košarki, tri pri badmintonu in ekipo dvigalcev uteži. V treh sekcijah z enakimi ekipami je 160 aktivnih tekmovalcev in tekmovalcev. Društvo ima v svojih vrstah enega trenerja I. razreda, štiri trenerje, tri vadiatelje ter 13 sodnikov.

Tekmovalci Partizana Ježice so lani nastopili na 134 tekmovalnih medobčinskih, republiških, svznega in mednarodnega merila. Društvo je nudilo mladini 3.670 ur športnega razvedrila. Casa, ki so ga trenerji in člani uprave vložili za pripravo treningov in tekmovanj, ni lahko izračunati. Ekipa košarkaric — članice je lani zasedla šesto mesto v republiški ligi. Kombinirana ekipa mladink je osvojila 5. mesto na republiškem prvenstvu. Povprečna starost teh igralcev je 14 let in še veliko obetajo. Mladinke so zasedle odlično 3. mesto v medobčinski ligi, člani pa 2. mesto v medobčinski ligi, toda na kvalifikacijah za republiško ligo jim je spodletelo. Mladinci so pokazali solidno znanje, pionirji pa so tudi zadovoljni.

Igralci badmintona se lahko pohvalijo kar s štirimi republiškimi naslovi: tri so osvojili v pionirski, enega v mladinski konkurenci. Ekipa z Ježice je danes druga najboljša v Sloveniji. Omenimo naj še prve mednarodne zmage Partizanovih ekip: košarkarice so premagale graški GAK 40:37, ekipa badmintona pa Ferlach iz Borovlj 10:1.

V živahni razpravi na občnem zboru je sodelovalo 18 udeležencev. Poudarili so predvsem, da bi se morale organizacije na terenu bolj zanimati za delo društev. Ob zaključku so 12 deklet in fantov nagradili ob športnih jubilejih — za 25 ali 100 tekem v dre-su Partizana Ježica. Izvolili so še nov upravni odbor, ki ga bo tudi v prihodnje vodil Filip Stucin.

JOZE GIRANDON

SMUČANJE

Premalo snega

Spričo relativno dobrih uspehov smučarjev iz Dola v lanski sezoni je letos videti kot da Dolčani niso tekmovali ali vsaj da so uspehi mnogo manjši kot lani. Zaradi zelo »slabe« zime na smučiščih v Dolu res ni bilo tiste živahnosti kot ponavadi, zato pa so se Dolčani udeležili prav vseh tekmovanj, ki so bila letos pri nas na sporedu.

Po precej temeljnih pripravah so smučarji iz Dola nastopili najprej na Godčevem memorialu v Bohinju, nato na mednarodnem tekmovanju v tekih v Bohinju, poleg pa na tekmovanju s po stezah partizanske Jelovice v Dražgošah. Udeležili so se tudi republiškega prvenstva v Logatcu, jugoslovanskih športnih iger v Kranju in končno tudi državnega prvenstva v Gorjah. Svojeгаа opazovalca pa so poslali na tekmovanje za pokal Kurikala v Avstriji, kjer je posamezne boljše tekače tudi posnel na filmski trak.

Če bi hoteli naštevati kakšne uspehe so tekači na vseh teh tekmovanjih dosegli, moramo predvsem poudariti, da se je najbolj občutno poznal prehod mladincev v višji razred; prvo mesto v mladinski štafeti (kjer so bili Dolčani najmočnejši) je bilo že v

naprej oddano smučarjem iz Gorj. Lahko trdimo, da so se tekači Tone in Slavko Premože ter Tone Kunst v štafeti 3x5 kilometrov, dobro uvrstili. V Bohinju so bili na petem mestu. Po stezah partizanske Jelovice — tretji, na republiškem prvenstvu so zasedli 3. mesto in 5. mesto na državnem prvenstvu v Gorjah. Tu di člani so na državnem prvenstvu zasedli v štafeti 3x10 kilometrov 5. mesto, kar je nedvomno uspeh, saj so imeli Dolčani na startu kar tri tekače — člane, kar si ne morejo privoščiti niti tako močna društva kot so Gorje, Jesenice, Ravne in tako dalje.

Med posamezniki sta bila slej ko prej najboljša tekmovalca mladinec Slavko Premože in član Pavle Simenc Mladince Tone Premože in Tone Kunst ter član Mi-ro Flere letos niso dosegli takšnih rezultatov kot lani. Prva dva sta tekmovala s spremenljivimi uspehi, Flere pa je bil poškodovan.

Da bi v Dolu ohranili tradicijo smučanja, so se letos že pojavila na raznih tekmah nova imena pionirjev, ki so jih domači vadi-telji pripravljali vso zimo, za zaključek pa so že nastopili na državnem prvenstvu.

Za zaključek sezone bi morali biti na sporedu v Dolu dve večji tekmi: tekmovanje v tekih za »prehodno smučarsko palico« in skoki za »Jubov pokale«. Ker v dolini ni bilo snega je bila prva tekma pri hotelu »Šimince« na Veliki planini. Vreme pa tudi tam ni bilo ugodno; tekmovanje je bilo v megli in hudem vetru. Kljub temu pa so nastopili skoraj vsi najboljši jugoslovanski tekači, razen četverice, ki je bila v tem času na svetovnem prvenstvu.

Domačini so zaradi poškodb nekaterih tekmovalcev na tem tekmovanju nastopili z zelo okrnjeno ekipo, tako da niso imeli niti popolnega moštva za ekipno tekmovanje. Ker je prehodno darilo že tretjič zaporedoma osvojil kranjski Triglav, bo Partizan Dol za drugo sezono pripravil neko drugo primerno prehodno darilo, tako da bo to tekmovanje ostalo tradicionalno. Tudi letos ni uspelo, da bi imeli

tekmovanje v Dolu že januarja, ko je v dolini še sneg. Prav vsako nedeljo so bile na sporedu tekme za republiško prvenstvo in takrat pač ni računati, da bi se tekmovanja v Dolu udeležili tudi kvalitetni tekmovalci. Februarja pa je sneg skopnel in tekma je morala biti na Veliki planini.

Rezultati smučarskega teka za »prehodno smučarsko palico« Partizana Dol: Mlajši mladinci — 3 km: 1. Pintar (Jesenice) 9.50, 2. Kalan (Gorje) 10.10, 3. Rozman (Triglav Kranj) 10.11, 7. Kraševac 13.15, 8. Straser 13.56, 9. Zargi 14.25 (vsi Dol).

Mladinci — 3 km: 1. Rak (Ihan) 22.41.

Starjši mladinci — 6 km: 1. Vidio (Jesenice) 20.55, 2. Krišelj (Triglav) 20.45, 3. Slavko Premože (Dol) 23.14.

Člani — 10 km: 1. Jakopič (Gorje) 29.55, 2. Kobilica (Gorje) 30.03, 3. Bešter (Triglav) 30.47, 6. Pavle Simenc (Dol) 32.25.

Ekipno je zmagal kranjski Triglav pred Ihanom.

STRELJANJE Črnučani kar s štirimi ekipami

Na občinskem prvenstvu ekip v streljanju z zračno puško so pri članih zmagali strelici Tabora z Ježice, pri članicah, mladincih in pionirjih pa tekmovalci strelske družine Heraj Vitez na Črnučah. Črnučani so bili prireditelji tega tekmovanja, bili pa so tudi edini, ki so sodelovali kar s štirimi ekipami.

Rezultati — člani: 1. SD Tabor Ježica (Bohinc, Suoj, Demšar, Podgoršek, Dovč) 1.172 krogov, 2. Heraj Vitez Črnuče (Sedešek, Bezek, Radman, Burger, Vidmar) 1.146 krogov, 3. IMP (Svetek, Bolta, Stamefelj, Janežič, Grahek) 1.083 krogov, 4. Protiavionac, 5. Jelka, 6. Dol, 7. Sava.

Članice: 1. Heraj Vitez Črnuče 416 krogov. Mladince: 1. Heraj Vitez Črnuče 1.145 krogov, 2. Tabor Ježica 1.143 krogov. Pionirji: 1. Heraj Vitez Črnuče 640 krogov.

Nagrade za trenerje in vodnike

Občinska zveza za telesno kulturo je letos prvokrat nagradila trenerje in vodnike. Priznanja je dobilo 22 telesno vzgojnih delavcev, ki vodijo vadbo in treninge v bežigrajskih društvih in klubih. Svečanosti, ki je bila v dvorani bežigrajske Svobode, se je udeležil tudi predsednik občinske skupščine Jože Pogačnik.

Nagrade so dobili: Stane Derganc in Oskar Lavrač (Partizan Bežigrad), Lovro Močnik, Jože Girandon, Milan Rebersak, Matis Presečnik in Janez Jereb (Partizan Ježica), Boris Buh in Andrej Kobilica (Košarkarski klub Stadion), Lidija Počkaj in Jože Arh (Partizan Črnuče), Jožica Casar in Janez Dirjec (Partizan Savsko naselje), Milivoj Zanevski (Odbojkarški klub Bežigrad), Gusti Ivkovič (Atletski klub Olimpija), Mila Rovšnik (Tabor, Savski odred), Janez Radman (Strelska družina Heraj Vitez Črnuče), Janez Bohinc (Strelska družina Tabor Ježica), Marinka Uršič in Nace Perne (Planinsko društvo Črnuče), Vlado Golob in Cveto Brajnik (Taborniški odred Bičkova skala).

22 TRENERJEV IN VODNIKOV bežigrajskih telesno kulturnih organizacij je dobilo nagrade občinske zveze za telesno kulturo. Na sliki: predsednik občinske zveze Silvo Čebulj izroča priznanje trenerju košarkaric Ježice Lovru Močniku. Foto: K. DOLENC

Zemlja naj daje več, kot doslej

Pojasnilo Agrokombinata Emona o arondaciji na bežigranskem področju

Agrokombinat Emona v Ljubljani je nastal iz razdrobljenih kmetijskih gospodarstev v okolici Ljubljane in novozgrajenih farm za proizvodnjo mesa. S svojo dejavnostjo pokriva vse severno področje Ljubljane. V okvir Agrokombinata so prišle kmetijske zadruge s tega področja.

Osnovni problem, s katerim smo se srečevali ob formiranju sedanjega Agrokombinata Emona, je bilo močno pomanjkanje travniških, njivskih in pašniških zemljišč. Z arondacijo smo na omenjenem področju uspeli pridobiti in urediti za moderno proizvodnjo približno 2500 ha zemljišč v izredno kratkem času. Arondacija je bila izvedena na področju Zadobrove, Dolskega, Pšate, Mengša, Vodice, Smednika, Komende in Črnele. Ta zemljišča so bila takoj po prevzemu urejena in so takoj po ureditvi dajala pričakovane hektarske pridelke.

V tem času, ko je bila skrb za pridobitev novih obdelovalnih površin ena glavnih skrbi pri našem podjetju, so se pričele študije o primernosti za pridobitev zemljišč na levem bregu Save. Sem so spadala vsa zemljišča, ki jih na jugu omejuje Sava, na severu pa opuščena železniška proga Črnuče—Laze oziroma stara cesta Šentjakob—Dol—Dolsko z nekaterimi popravki teh meja, ki jih narekujejo vodne razmere in izoblikovanost terena. Sestalo se je več komisij, sestavljenih večinoma iz kmetijskih strokovnjakov, ki so po svojih vidikih presojale upravičenost programa arondacije in izkoriščenost zemljišč v kmetijske na-

me. Ugotovitve posameznih komisij so govorile v prid odločitvi, da se ta zemljišča pridobijo in uredijo.

■ Priprave pred tremi leti

Občinska skupščina Ljubljana-Bežigrad je na osnovi predloženih analiz dovolila, da se arondacija izvede. To soglasje je bilo izdano že leta 1963. Agrokombinat je izpolnil vse pravne formalnosti, ki jih predpisuje zakon o arondaciji.

Ob pričetku arondacije je Agrokombinat Emona imel 130 ha zemljišč, pripravljenih za zamenjavo. To so bile posamezne parcele zunaj površin, predvidenih za arondacijo, ki so bile že prej družbeno lastnina. Ta zemljišča so si kmetje že pred dogovori lahko ogledali in izbrali.

Površine, predlagane za arondacije, merijo približno 830 ha. Največ je pašnikov in travnikov, manj pa njiv in gozdov. V katastru je 5 odstotkov teh zemljišč vpisanih kot neplodnih.

Agrokombinat se je dogovarjal z več kot 500 lastniki zemljišč. Lastniki, ki niso kmetje, so svojo zemljo lahko prodali, kmetje pa so imeli možnost, da svoja zemljišča zamenjajo. Ugotovljeno je bilo, da je na vsem področju samo približno 30 kmetov, ki jim je kmetijstvo osnovna dejavnost.

■ Dogovori s kmeti

Arondacijska komisija je vse primere obravnavala in reševala v skladu s predpisi. Za zemljišča, ki niso last kmetov, so določili denarno odškodnino, za zemljišča v lasti kmetov, pa je večinoma

uspelo najti ustrezno zamenjavo. Nerešenih je ostalo še 8 primerov: predvsem jim nismo mogli ponuditi takšne zemlje, ki bi jim ustrezala, to je, da bi bila dovolj blizu in primerna za obdelavo. Komisija ni delala nasilno, čeprav čestokrat slišimo takšne ocitke. Seveda pa smo se s tistimi, ki so na razgovore o arondaciji prišli z namenom, da se prepirajo, ravnali drugače kot s tistimi, ki so želeli najti primerno rešitev zase in za Agrokombinat Emona.

■ Nizka cena zemljišč

Ker smo arondacijo skoraj zaključili, se lahko ozremo na pomanjkljivosti pri izvedbi. Glavna ovira za sporazum je bila predvsem v tem, da so zemljišča, ki smo jih arondirali, katastrsko zelo nizko ocenjena, saj je šlo, kot smo že omenili, za travnike V. in VI. bonitetnega razreda, za pašnike od I. do IV. razreda in za nekaj njiv V. in IV. bonitetnega razreda. Če smo ta zemljišča zamenjavali, smo za 5 m² pašnika vrnili komaj 1 m² njive, ker smo imeli za zamenjavo samo njive. Pri določitvi denarne odškodnine smo za 1 m² zemljišča mogli izplačati komaj 10 din za m², kar je ob današnjih cenah zelo malo. Pojasniti pa moramo, da Agrokombinat Emona ne vpliva na višino odškodnine, ker je odškodnina določena po zakonu. Če bi Agrokombinat prekočal ta znesek, bi moral razliko kriti iz lastnih sredstev, kar pa tudi ni dopustno. Banka je vsako arondacijsko odločbo ob izplačilu pregledala in če ni bila v skladu z določili temeljnega zakona, je pogodbo zavrnila. Seveda so lastniki zemljišč nezadovoljni in ravnostno vrednost arondiranih zemljišč je najpogostejši vzrok za nezadovoljstvo.

■ Vrednost proizvodnje — 41.000 dinarjev na hektaru

Po statističnih podatkih so bili povprečni hektarski pridelki na travnikih od 14 do 35 q na ha, na pašnikih od 15 do 18 q sena na ha, detelje od 18 do 50 q, pšenice od 14 do 21 q, koruze od 18 do 32 q na ha. Povprečni bruto dohodek pridelka je na celotni površini znašal 35 milijonov starih dinarjev ali 41.000 starih dinarjev na ha. V to vsoto pa ni všteta vrednost izkopane miške in gramoza.

Ko se je Agrokombinat Emona leta 1962 odločil, da predlaga arondacijo na levem bregu Save, je pri takratni kreditni situaciji in položaju na tržišču, ob upoštevanju izkušenj z desnega brega Save računali, da bo na tem področju organiziral mlečno proizvodnjo s 600 do 800 kravami. Po gospodarski reformi so se kreditni pogoji za družbeni sektor kmetijstva spremenili, drugačnega pa so tudi merila za rentabilnost v našem podjetju. Zaradi tega so strokovne službe ponovno pregledale možnosti za proizvodnjo na tem področju in se na osnovi rezultatov in kalkulacij na pašnem obratu Dolsko in Moravče odločile, da se levi breg Save uredi v pašni obrat za proizvodnjo mesa in plemenskih živali pasme Charolais. Po programu bi na tem področju pasli 1000 glav goved. Ta program bomo izvajali postopoma, tako kot bodo na razpolago lastna in kreditna sredstva.

■ Agrokombinat je pripravljen na kooperacijo

Vsaka arondacija prinese posledice, ki se pojavijo prej kot bi se sicer. Socialni problemi bi se pojavili pozneje, tako pa so vidni takoj in v odvisnosti od Agrokombinata Emona je o njih preveč govora.

Zaradi prevzema zemljišč nismo nikogar prizadeli, ker smo prevzem arondiranih zemljišč začasnno odložili. Vsi prizadeti svoja zemljišča lahko še uživajo do uradnega obvestila, ki ga bodo prejeli pred koncem gospodarskega leta za naslednje leto.

Agrokombinat ima solidno organizirano kooperacijsko proizvodnjo. Kmetje lahko sodelujejo z Agrokombinomom pri reji piščancev, reji plemenske živine in reji pitanih telet. Naše podjetje je pripravljeno tudi na levem bregu Save organizirati takšno kooperacijsko proizvodnjo, od katere bi kmetje lahko živeli, ne glede na to, da jim je bil arondiran večji del obdelovalnih zemljišč. Na tem področju deluje kmetijska za-

druga Črnuče, ki ima prednost pri delu s kooperanti. Tako so sklenili na razgovorih, ki so jih imeli večkrat s predstavniki obrata kooperacije Agrokombinata. Agrokombinat zaenkrat na tem področju nima namena organizirati kooperacijsko proizvodnjo, ker je za to zainteresirana omenjena zadruga. Količnik pa bi se stališče zadruge spremenilo, smo pripravljeno osnovati takšno proizvodnjo tudi na levem bregu Save.

Struktura površin na levem bregu Save, predvidenih za arondacijo, je naslednja: njiv je 13 odstotkov, travnikov 55 odstotkov, pašnikov 12 odstotkov, gozdov 4 odstotke in nerodovitnih zemljišč 16 odstotkov. Prevladuje torej travnati svet, ki je deloma obraščen tudi z grmovjem in drevjem.

Na vseh teh površinah je bilo do zdaj ekstenzivno gospodarjenje, ki se je odražalo v nizkih katastrskih pridelkih in dodatnem izkoriščanju dela zemljišč z izkopom miške in gramoza.

■ Vrednost proizvodnje — 41.000 dinarjev na hektaru

Po statističnih podatkih so bili povprečni hektarski pridelki na travnikih od 14 do 35 q na ha, na pašnikih od 15 do 18 q sena na ha, detelje od 18 do 50 q, pšenice od 14 do 21 q, koruze od 18 do 32 q na ha. Povprečni bruto dohodek pridelka je na celotni površini znašal 35 milijonov starih dinarjev ali 41.000 starih dinarjev na ha. V to vsoto pa ni všteta vrednost izkopane miške in gramoza.

Ko se je Agrokombinat Emona leta 1962 odločil, da predlaga arondacijo na levem bregu Save, je pri takratni kreditni situaciji in položaju na tržišču, ob upoštevanju izkušenj z desnega brega Save računali, da bo na tem področju organiziral mlečno proizvodnjo s 600 do 800 kravami. Po gospodarski reformi so se kreditni pogoji za družbeni sektor kmetijstva spremenili, drugačnega pa so tudi merila za rentabilnost v našem podjetju. Zaradi tega so strokovne službe ponovno pregledale možnosti za proizvodnjo na tem področju in se na osnovi rezultatov in kalkulacij na pašnem obratu Dolsko in Moravče odločile, da se levi breg Save uredi v pašni obrat za proizvodnjo mesa in plemenskih živali pasme Charolais. Po programu bi na tem področju pasli 1000 glav goved. Ta program bomo izvajali postopoma, tako kot bodo na razpolago lastna in kreditna sredstva.

Predvidevamo, da bomo arondirane površine vključevali v našo proizvodnjo takole:

leta 1967 zemljišča vzhodno od Bistrice do obstoječih pašnikov v Dolskem — približno 250 ha;

leta 1968 površine zahodno od Bistrice do Šentjakobskega mostu — približno 220 ha, področje od Šentjakobskega mostu do Črnuče — približno 360 ha pa bomo vključili leta 1969.

Po tem programu bi torej do leta 1969 vključili v proizvodnjo vsa arondirana zemljišča na levem bregu Save.

Zemljišča na levem bregu Save so zaradi izoblikovanosti terena kakor tudi zaradi občasnih poplav večinoma neugodna za njivsko izkoriščanje. To je bil tudi verjetno do sedaj poglavitni vzrok, da te površine niso izkoriščali

bolj intenzivno. Več sto ha zemlje pa kljub omejenim pomanjkljivostim predstavlja ogromno potencialno vrednost, ki jo moramo dobro izkoristiti na način, da nam voda ne bo delala škode.

Agrokombinat se je ravno zaradi tega odločil, da je na levem bregu Save možno organizirati rejo telet na pašnikih, urejenih po sodobnih načelih.

■ Agrokombinat potrebuje 14.000 telet

V okolici Ljubljane ima Agrokombinat pitališča za 13.000 goved, za kar potrebujemo 14.000 telet. Pri gradnji pitališč smo računali, da bi dobili teleta iz Slovenije in zahodne Hrvaške. Nakup telet pa je zadnji čas manjši zaradi novozgrajenih pitališč po Jugoslaviji in zaradi večjih stroškov pri nakupu mladih živali na oddaljenih področjih. Ugotovili smo, da je mogoče rentabilno vrediti večje število telet, sposobnih za pitanje, tudi v neposredni bližini našega mesta, če usposobimo za to pašne površine na levem bregu Save, v Logatcu, na Krumperku itd. Takšen program je še posebno zanimiv, ker vključimo v proizvodnjo površine, ki doslej v tem smislu niso dosti veljale. Z uvozom nove posebne pasme goved Charolais, ki je znana po izredno dobrem izkoriščanju paše, so dani vsi pogoji, da na urejenih zemljiščih organiziramo rejo krav s telet. Krave bodo telile v zimskem času ali v zgodnji pomladi in nato šle v maju s teleti na pašo. Ob koncu pašne sezone — po naših izkušnjah v Dolskem — dosežejo ta teleta približno 300 kg teže in jih je treba v pitališčih le še dodatno pitati do teže 400 kilogramov, kar dosežemo v treh mesecih.

Na ta način bodo mogla dobiti pitališča Smednik, Črnelo in Logatec večje število telet. Zaradi tega se je na tem področju povečala proizvodnja mesa. Če bomo na tem področju povečali proizvodnjo mesa, seveda pa je takšna ureditev odvisna od kreditne politike.

Celotno arondirano področje bomo uredili in uporabili za intenzivno kmetijsko proizvodnjo. Zelo neosnovane so pripombe, da bomo dajali ali da že dajemo zemljišča na tem področju v najem, da bomo zemljišča prodajali za gradbene parcele ali da je naš glavni namen izkoriščanje gramoza in miške. Z dobro organizacijo bomo arondirana zemljišča uporabili izključno le v namene, zaradi katerih so bila arondirana.

Vse lesne mase na arondiranih površinah na levem bregu Save ne nameravamo uporabljati. Ta ostane v lasti nekdanjih posestnikov in uporabljali jo bodo lahko po programu gozdarske službe in komunalnega podjetja Rast brez posebnega vpliva Agrokombinata Emona.

Agrokombinat Emona Ljubljana

NA »SEVERU« ODSLEJ ENA KRAJEVNA SKUPNOST

Na prvi seji sveta krajevne skupnosti »Posavje«, ki zajema področja združenih krajevne skupnosti Stožice in Ježica, so za predsednika izvolili Janeza Dremljaja, podpredsednik pa bo Anton Fras. Izvolili so tudi gospodarsko-komunalno komisijo, komisijo za društva in organizacije, za prošnje in pritožbe, finan-

Zdravstveno zavarovanje kmetov po novem

Kmetje s področja bežigradske občine so za predstavnika v komunalni skupnosti socialnega zavarovanja izvolili Ivana Jernejca iz Stožic. Na zboru so menili, naj bi tudi Agrokombinat plačeval v sklad za socialno zavarovanje za zemljo, ki so jo arondirali. Zbora se niso udeležili kmetje iz Dola, Šentjakoba in Beričevega, ker so imeli v Stožice predaleč. Na to bi morali pri sestankih kmetov računati.

Po novem zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetov bodo leti plačevali za zdravstveno zavarovanje 16 odst. od novega katastrskega dohodka, vsaka družina pa še letno 20.000 dinarjev. Za razširjeno zdravstveno zavarovanje pa bodo plačevali še 5 odst. od novega katastrskega dohodka.

let za meso in kar je najvažnejše — proizvodnja bo znatno cenejša. S tem bomo dosegli precej višji bruto promet na arondiranih površinah kot smo ga beležili doslej.

Ceprav predvidevamo na tem področju košno-pašni sistem izkoriščanja zemljišč, bo dosežen — po današnjih cenah — bruto produkt od 110 do 140 milijonov dinarjev iz čiste kmetijske proizvodnje, kar je približno 300 odstotkov več kot doslej. To bo doseženo tudi z boljšim sistemom gnojenja, predvsem s hlevskim gnojem, kakor tudi uporabo umetnih gnojil.

■ Zemljišča le za kmetijsko proizvodnjo

Agrokombinat ne izključuje množnosti, da bi del zemljišč izkoriščali bolj intenzivno, bodisi da bi jih uredili za njivsko proizvodnjo ali pa da bi uredili popolne nasade. S tem bi se povečali dohodek na tem področju, seveda pa je takšna ureditev odvisna od kreditne politike.

Celotno arondirano področje bomo uredili in uporabili za intenzivno kmetijsko proizvodnjo. Zelo neosnovane so pripombe, da bomo dajali ali da že dajemo zemljišča na tem področju v najem, da bomo zemljišča prodajali za gradbene parcele ali da je naš glavni namen izkoriščanje gramoza in miške. Z dobro organizacijo bomo arondirana zemljišča uporabili izključno le v namene, zaradi katerih so bila arondirana.

Vse lesne mase na arondiranih površinah na levem bregu Save ne nameravamo uporabljati. Ta ostane v lasti nekdanjih posestnikov in uporabljali jo bodo lahko po programu gozdarske službe in komunalnega podjetja Rast brez posebnega vpliva Agrokombinata Emona.

Agrokombinat Emona Ljubljana

NA »SEVERU« ODSLEJ ENA KRAJEVNA SKUPNOST

Na prvi seji sveta krajevne skupnosti »Posavje«, ki zajema področja združenih krajevne skupnosti Stožice in Ježica, so za predsednika izvolili Janeza Dremljaja, podpredsednik pa bo Anton Fras. Izvolili so tudi gospodarsko-komunalno komisijo, komisijo za društva in organizacije, za prošnje in pritožbe, finan-

čno-kontrolno in socialno komisijo.

Najbolj zanimiva je združitve gospodarske in komunalne komisije. Poprej sta se zanašala ena na drugo, zato so menili, da bodo delali najbolje, če ju združijo.

Novi svet krajevne skupnosti se je zavezal, da bi občinska skupščina prevzela vse dolgove in terjatve, ki jih ima krajevna skupnost iz preteklih let. Poudarili so, da zadolžitve (zaradi gradnje klubskih prostorov) pač ni napaka sedanjega sveta krajevne skupnosti in menili, da bo občinska skupščina lažje izterjala dolgove. Samo TOPS in »Učila« dolgujejo nekdanjemu mizarstemu servisu pri krajevni skupnosti Stožice približno šest milijonov dinarjev.

Občinska skupščina je pristala, da prevzame obveznosti krajevne skupnosti Stožice.

B. S.

ZBOR OBČANOV

glasilo občinskega odbora SZDL Ljubljana-Bežigrad. Izhaja vsak mesec. Ureja uredniški odbor: Miran Blaha (predsednik), Janez Vinkler, Lojze Jakopič, Anica Čerin, Jože Črnučelj, Niko Lapajne in Jože Vetovec. Odgovorni urednik: Janez Snoj. — Cena izvodu 40 starih dinarjev, letna naročnina 300 starih dinarjev, za delovno organizacije 1.000 starih dinarjev. — Tekoči račun pri NB 504-678-34. — Rokopise in slike pošiljajte na naslov: »Zbor občanov«, Ljubljana, Parnova 33. — Tiskarna ČP DELO.

VSELEJ O ARONDACIJI — Kadar se vsedejo skupaj kmetje hitro nanese beseda na arondacijo. V Tomačevem so se pogovorili tudi z odborniki občinske skupščine. Foto: J. V.